Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 97 (14208) | 1976 оной апрелиин 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

...ЛААН БУЛАН

...ряад ороной хүдөөгэй ажалшад бүхы совет хүнүүд... партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдээр зо... арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб... даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. ...ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха байгша ...нэгэдэхи кварталай түсэб болзорhоонь урид дүүргэ... ажахынуудhаа орохон мэдээсэлнүүд газетэдэ гаран-...

...үдөө ажахын үйлэдбэридэ мүнөө эгээл харюусалга... ...hа оробо. Колхозууд болон совхозууд малай үбэл... түгэсхэжэ, түл түрэсээ абажа байна. Хабарай та... хүдэлмэри эхилбэ. Иимэ үе сагта мал ажалай, тариалангай хүдэлмэрилэгшэд хүсээ зангидан, ...жа оробо.

...дахи табан жэлэй туршада олон колхозууд болон ...уудта haалиин фермэнүүд томодхогдожо, оньhон ...ээр зэбсэгжүүлэгдэhэн комплекснууд байгуулагдан... Иигэжэ томодхогдоhон haлбариин үйлэдбэридэ, эндэ ...эгшэдэй ажабайдал хангаха хэрэгтэ хабаатай бүхы ...профилакторн, тэжээлэй кухни, hүнэй таhалга, ла...торн, душ, хамтын байра, столово гэхэ мэтэнүүд дуу... Мүн эндэ хүдэлдэг хүнүүдэй амарха, сугларжа ...дэхэ газар — улаан булан түхеэрэгдэнхэй байдаг ...Һаалиин комплексдо юрэнхыдөө 40—50 хүн ажал... байна. Энэ хадаа үйлэдбэриин ехэ газар болоно. ...энь, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой haалиин комплекс далаад оной эхиндэ баригдажа дүүр...эо hэн. Эндэ дүшэ гаран хүн хүдэлдэг юм. Эндэхи ...хүдэлмэри оньhожоруулагданхай. Комплексын дэр... улаан булан зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Эндэ haали... малшад сугларжа хөөрэлдэдэг, суглаа, зүблөөгөө үн...дэг юм. Энэ улаан булан үнэхөөрөө политическэ ...эриин гуламта болонхой. 7 коммунистhаа бүридэ... партиина бүлэг эндэ бии юм. Ахалагша тугалшан ...Иванова энэ бүлэгые толгойлно. Колхозой, отде... партиина организациин түсэбөөр нүхэр Иванова ...ическэ хүдэлмэри эрхилдэг юм.

...алшад болон тугалшадай дунда социалис мүрысөөн ...ёhотой hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Арба-арбан хоно... мүрысөөнэй дүн гаргагдажа байдаг. Колхозой hаа... фермэнүүдэй хоорондо, haалишадай хоорондо дэл... мүрысөөнэй дүн, hү haалиин үдэр бүриин дүн... эндэ хаража болоно. Харуулан ойлгуулха агита... хабаатай хэрэгсэлнүүд шэнэлэгдээ. Мүнөө партиин ...съездын материалнуудаар хөөрэлдөөнүүд, лекци... эндэ үнгэргэгдэнэ. Һүнэй шанарай түлөө эндэхи haа...дай ехэ оролдосотойгоор тэмсэдэг болоhониинь hай...тай. Комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалайнь түл... haahан hүнэйнь шанарай зэргээр үгтэдэг юм. Эдэ ...нь мүрысөөнэй гуримда тусгаар заагдадаг, haали... үдэр бүри haahан hүнэй шанар тэмдэглэгдэдэг ...тай. Иимэ ошотой, согтой залитай хүнүүдэй хүдэл... тус комплексын колхоз, аймаг дотороо түрүү зэргэдэ ...гынь гайхалтай бэшэ. Аймагай ажахынуудай hаа... фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар-зүблөөн ...үнгэргэгдэжэ, тус колхозой hүнэй ажахытай танил...

...алай фермэнүүд ба полевой стануудта улаан булан... бариха, түхеэрэлгээр хангаха хэрэгые, хүдэлмэ... удха шанарые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай тог... КПСС-эй областной комитет байгша оной февраль... баталан абаа hэн. Хүдөө ажахын продукци ехээр ...гүрэндэ худалдаха зорилго шиидхэхэ зуураа, рес... колхозууд болон совхозууд hүүлэй үедэ мал... болон таряашадай соёлой, ажабайдалай эрилтэ хан... хэрэг hайжаруулха хэмжээнүүдые абаhан байна. ...хадаа социальна ехэ удха шанартай хэрэг болоно. ...талаар Хориин аймагта ехэ юумэн хэгдэнхэй. Анаа... Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын, Үдын, «Георгиевский» сов...удай hү haалиин комплекснуудай дэргэдэхи хамтын ...столово, душ, буфет гэхэ мэтын ажалшадай эрилтэ ...гын газарнууд бии, улаан булангуудынь hайнаар ...эрэгдэнхэй, харуулан ойлгуулха агитациин хэрэгсэл... булта шэнэлэгдэнхэй. Эдэ ажахынуудта ...булангууд политическэ хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Һаалишадай мүрысөөн эли то...эндэнь харуулагдана. Ажалай забhарта орожо, амар...телевизор харахада эндэ аятай зохид юм. Партиина ...зацинуудай политинформаторнууд, агитаторнууд ...ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй партиин XXV съез... материалнуудаар хөөрэлдөө хэдэг байна.

...алиин фермэнүүдтэ, полевой стануудта хамтын бай..., столовотой, душтай улаан булангуудые Хориин ай... совхозуудай бариhаниинь ехэ hайшаалтай. Үн... хабар Анаагай совхоз иимэ улаан булан барижа, ...заторнуудынь сүлөөтэй сагаа тэндэ үнгэргэдэг бо... Аймагай бүхы ажахынуудта иимэ түхеэрэлгэтэй ...булангуудые бариха гэhэн зорилго табяад, пар... Хориин райком зохихо хэмжээнүүдые абажа байн...

...йлэдбэриин ашаг үрэ ехэдхэхын, продукциин шанар ...жаруулхын түлөө харалга эмхидхэжэ, олондо харуул...арнуудай нэгэн улаан булангууд болоно. Газетэ, ...нууд, номууд, телевизор, радио гэхэ мэтын техни... хэрэгсэлнүүд, зохихо мебель эндэ байха зэргэтэй. ...мүнөөнэй үе сагай эрилтэдэ хүрэмөөр баригда... улаан булангууд haалиин бүхы фермэнүүдтэ бариг... гэжэ тэмдэглэлтэй. Малай бүхы фермэнүүдтэ, по...стануудта улаан булангуудые бариха проектнуудые ...оной мартын 1 болотор табижа дүүргэхыень Хү...ажахын министерствэдэ даалгаха гээд партиин обко... бюрогой тогтоол дотор заагданхай. Теэд ...талаар хэгдэhэн юумэн хомор байна. Тус ... дотор тэмдэглэгдэhэн дутагдалнууд ...усадхагдаагүй байhан зандаа гэжэ онсо ...хэрэгтэй. Эндэ нэгэ жэшээ дурдая. Яруу... аймагай «Комсомольский» совхозой хоёр от... комплексно полевой станууд, тэрэ тоодо улаан ...ууд бии. Энэнь hайшаалтай. Теэд аймагай олонхи ...уудта улаан булангууд үгы, бии байhан газар...алтатай байна. «Юбилейный» совхоздо иимэ ушар ... Гадна аймаг дотороо түрүү ажахы Яруунын ...улаан булангууд, бэшэшье барилга байранууд ...барилгын эхилхэдэ, үдэшэ үглөөгүй механизатор... машинаар ажалдань зөөдэг, hүүлдэнь гэр гэртэнь ...дэг гуримтай. Аймагай бэшэшье ажахынуудта улаан ...ууд үгы. Иимэ ушар зүб гэжэ тоолохын аргагүй. ...райкомой, ажахынуудай партиина организаци... энэ хэрэгтэ hаналаа табиха сагынь болоо. Мүн бэ... газарта — Хяагтын, Зэдын, Түнхэнэй, Сэлэнгын ай...ай зарим ажахынуудта фермэнүүдтэхи улаан бу... hайнаар түхеэрэгдээгүй, хэрэгтэй зүйлнүүдээр ...алгүй байhаар. Хонишодой булан мүн лэ зохидоор ...гүй гэжэ тэмдэглэлтэй.

...ажахын үйлэдбэридэ эгээл харюусалгатай хаhа... Малай түл абажа, үбэлжэлгэ hайнаар түгэсхэхэ... ...мта, үнеэдэй hү haалииень дээшэлүүлхэ шу... Хабарай тарилгын халуун хаhа оробо. Арбадахи та...нэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даалгабари дүүргэ...түлөө оюун бэлигээ, хүсэ шадалаа зорюулан хүдэл... малшад, таряашад, механизаторнуудта ажалла...арха, эрдэмээ дээшэлүүлхэ зохисотой эрхэ байдал ...ха гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, партиина ко...удэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН ХАБАРАЙ ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ЭХИЛБЭ

ГАЗАРАА ХАХАЛНА

Саяан уулын шулуун мундаргануудай оройдо дун сагаан саhан байбашье, харин доро, хадын хормойдо ёhотойл урин дулаан хабарай шэнжэтэй болонхой.

Мүнөө «Восточные Саяны» колхозой полинууд дээрэ трактор, машинануудай хүнхинөөн таhархаяа болинхой. Бүри тээмэндэ, апрелиин тэнгээр эндэхид бүхы паараа борнойлжо, газарай шииг нойто барая hэн. Һаянай хүрьhэнэй hайса гэдэхэлээр газараа хахалжа эхилбэ. Ажахы соогоо эгээн түрүүлэн Таалын отделениин үнинэй механизатор Иннокентий Тюменцев поли дээрэ гаража, ДТ-75 трактораар нэгэ үдэр соо 8 гектар газар хахалаа. Мүн бэрхэ тракторист Николай Пантелеев түрүүшын үдэрhөө hайнаар хүдэлжэ эхилээ.

Байгша ондо эндэхи бригадынхид (бригадирынь М. Сороковиков) хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие богони болзорто, hайн шанартайгаар дүүргэжэ, гектарай 20 центнерhээ бага бэшэ ургаса абаха зорилготой. Тиигэжэ аймагайнгаа таряашадые социалис мүрысөөндэ оролсоёл гэжэ уряалаа hэн.

Л. ГАПХАЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

ТҮРҮҮШЫН ДОХЁОГООР

Манай бригада энэ жэлдэ 2.722 гектарта оросоhото болон тэжээлэй ургамалнуудые тариха түсэбтэй. Мүнөө бүхы трактор, хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүд, хүрэнгын үрэhэн бэлдэгдээ.

Механизаторнуудай ажалай hүүлдэ амарха, эдеэлхэ хээрын стан заhабарилагдажа, сагаадагдаа, хүнэй байхаар болгогдоо. Абаhаар тарилга хэхэ 1.800 гектар бэлэн болоhон паарай ехэнхи хубинь яhала hайнаар элдүүрилэгдэhэн, шииг нойтониинь баригдаhан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 420 гектар газарта эртын таряанай үрэhэ минеральна утэгжүүлгэтэй сугтань хүрьhэндэ оруулhан байнабди. Мүнөө жэл энээниие бүри үргэдхэхэ түсэб табижа, таряанай үрэhэнтэй хамта минеральна үтэгжүүлгэ оруулдаг СЗС-2,1 түхэлэй гурбан сеялкын агрегат тааруулан бэлдэгдээд, түрүүшын дохёогоор тарилгаяа гэрээгээрээ тарижа эхилхээр болонхой.

Гэхэтэй хамта хабарай тарилга дээрэ хүдэлжэ байhан техникэ заhабарилга, техническэ харууhа хэлгые hайжаруулха тушаа анхарал эртэнhээ табигдана.

Г. СЕРЕБРЕННИКОВ,
Хурамхаанай аймагай Һахалиин совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир.

ДААБАРЯА ХОЛО ҮЛҮҮЛНЭ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Наратай дулаан үдэрнүүд ерэжэ, таряалангай хүрьhэн яhала гэдэбэ. Ленинэй орденто Борьёогой совхозой гурбадахи отделениин тракторно-таряан ажалай гурбадахи бригадын (даагшань В. И. Русин) механизаторнууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэриие аймаг доторoo бултанhаа түрүүлэн эхилбэ. Түрүүшын үдэр гэнжэтэ 12 трактор полидо гаргагдаhан байна.

Түрүүшын гурбан үдэрэй туршада 450 гаран гектар газар хахалагдаба. Эдэ үдэрнүүдтэ механизаторнууд Владимир Шарапов, Дмитрий Калевский, Евгений Чагдуров, Борис Семёнов гэгшэд сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарба. Тэдэнэр үдэр бүри 5 гектар хахалха даабаритай байгаа hаа, тэрэнээ 7,5—8 гектарта хүргэжэ, нормоёо 1,5 дахин дүүргэнэ.

Совхозой гурбадахи отделениин тракторно-таряан ажалай 1-дэхи, 2-дохи бригадануудай механизаторнууд газараа хахалжа эхилээ.

Манай корр

Зэдын аймаг.

Малай үбэлжэлгэ ямараар үнгэрнэб?

ҺАНААГАА АМАРХА ҮШӨӨЛ ЭРТЭ

Үнинhөө хойшо эндэхи Оёор, Тохой, Дээдэ-Тори гэжэ газарнуудтахи тала дайда хахалагданхай, хуу таряалан болонхой аад, малай бэлшээри бага гэжэ тоологдодог юм. Тиигээдшье hайн ургасатай сабшалангынь баhал багашаг.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, hүүлэй нэгэ-хоёр жэлэй туршада совхоз хонидойнгоо отара бүхэнэй хажууда тусхай таряалан таhалжа үгөөд, тэндэ тэжээлэй ургамал — зелёнко таридаг болоо. Мүн байгша онhоо хойшо haалиин фермэнүүдэй дэргэдэ тиимэ газар таhалжа үгэхөөр хараална.

Хоёрдохи шухала юумэн юуб гэхэдэ, ажахын малшад мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд адууhа малаа hайнаар үбэлжүүлхэ, бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэн, малай байжа эдеэлхэ хаhада продукци ехээр абаха асуудалда анхарал ехээр табидаг болоо. Энэ хэжэ, бэелүүлжэ байhан эмхидхэлэйнь хүдэлмэриин аша үрэ дэмы хосоройгүй.

Байгша оной үбэлжэлгын үедэ ажахын фермэ, отарануудта адууhа малай гарзалалга урда жэлэй энэ үеынхидэ орходоо hураггүй үсөөрөө. Жэшээнь, хонидой гарзалалга нёдондонойхиhoo 200 гаран толгойгоор үсөөрhэн байна. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй нэгэдэхи кварталда совхозой фермэнүүдтэ 2355 центнер hүн haагдаhан байгаа hаа, мүнөө энэ үе соо 2679 центнер hүн абтаа.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ совхоздо хонидой түл абалга баhал урда урдынхиhaa эмхитэй hайнаар үнгэржэ байна. Тусхайлбал, ажахын бүхы 9173 эхэ хонидhoo даб дээрэ 8800 гаран хурьган томо болгогдожо байнхай. Апрелиин эсэс болотор хурьгалха хонид бии.

Совхозой түрүү хонишон Бато-Мунко Цыбиктарович Галсанов, тэрэнэй нүхэд ажахы соогоо эгээн түрүүлэн зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаба. Тэрэшэлэн үнинэй хонишод Цыден-Дамба Бадмаевай, Степан Фофоновой, Базар Бадмаевай, Ханда Балтатаровай, И. Борисовай, К. Елисеевэй даадаг бригаданууд зуун эхэ хонин бүриhoo мүнөөдөө 91—97 хурьгадые томо болгожо байнхай. Эдэнэр булта зуутанай зэргэдэ гараха аргатай. Бүхыдөө совхоз дотор зуун эхэ хонин бүриhөө 85 хурьга абаха түсэб дүүргэгдээ. Үшөөшье түрэхэ хонид бии.

Аймагай бусад колхоз, совхозуудтай жэшэхэдэ, энэ ажахыда хурьгадай гарзалалга hураггүй үсөөн. Бүхы түлынь өөдэргэй, hайнуудшье. Энээнэйнь гол «нюусань» намарhаа эхитэй юм. Совхоз урзанда жэлhээ эхилжэ, эхэ хонидойнгоо отара бүхэндэ таряанай газар таhалжа үгөөд, тэндэнь зеленко таридаг болоо.

Тиигэжэ нёдондо намар эхэ хонидой 9 отарын дэргэдэ тус тустань 10—20 гектар тарилгын талмай таhалаад хорёолжо, зелёнко тариhан байгаа. Тэрээниинь хонишод өөhэдын хүсөөр ургасын эгээл шэмэтэй үедэнь —ногоохоноор хуряажа абаа hэн. Тэрэнь үбэлэй хүйтэндэ, хабарай хагсууда хурьгалха, хурьгалhан хонидтоо эдюулхэдэнь тон шэмэтэй, хонидой хүсые hайнаар бариха арга олгоно. Илангаяа хурьгалhан хонидто эдюулхэдэнь hүтэй байна.

Жэшээнь, Тохойн отделениин хонишон К. М. Елисеевэй отарынхид 11 гектар хорёологдоhон таряанай газарhaa 450 центнер hайн шанартай зелёнко хуряажа абаа. Дээдэ-Ториин отделенидэ хонишон Б. Цыденовэй, мүн Оёорой отделениин хонишод Б. Л. Ленхоевой, Ц. Д. Бадмаевай, Тохойн— И. А. Федоровой даадаг бригаданууд тус тустаа 15—20 гектар таряалангай га бүриhөө 25—40 центнер зелёнко хуряаhан байна. Тиихэдэ энээнhээ урагша совхоз дотор бүхы таряалангайнь гектар бүриhөө арайхан гэжэ 12—13 центнер зелёнко хуряагдадаг байгаа ха юм. Иигэжэ зелёнкын газарые хонишодто даалгаhанайнь ашаар ургасань 2—3 дахин дээшэлээ. Эхэ хонидойнгоо отарануудые хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээлээр хангаха асуудал шиидхэгдэбэ. Һаяхан хонишод И. А. Федотовой даадаг отарада хүрэхэдэмнай, таряалан дээрээ намар сабшаад тэрэ хэбээрнь орхижорхиhон 18 гектар зелёнкоёо хуряажа байба. Үбэлдөө нэгэ захаhаань 5—6 гектар дээрэхи зелёнкоёо зөөжэ, хонидтоо эдюулээ юм. Мүнөө хуряагдаhан газар дээрээ хурьгалhан хонидойнгоо хээрын бэлшээриhээ ерэхэдэнь оруулжа, 1—2 час соо эдеэлүүлдэг. Намарайнгаа хэбээр, ногоохон зандаа байhан зелёнкын узуурые хонид ехэл дуратайгаар эдинэ.

Энэ жэлдэ бүхы 17 отарын тус бүридэ иимэ зелёнко тариха газар таhалжа үгөөд, тэрэниие хорёолхын тула 25 мянган hургаар бэлдээ.

Совхозой отара бүхэндэ үбhэ тэжээл энэ жэлдэ яhала элбэг. Ногооной витаминтай гурил, таряа талханай холисо, хэршэhэн hолоомон хонидто үгтэнэ.

Һүүлэй үедэ хонидые уhаар hайса хангаха тухай совхозойхид ехэ анхарал хандуулна. Мүн отара бүхэндэ хэмэл hүн үдэр бүри асарагдажа, хурьгадта уулгагдана.

Гэхэ зуура зарим отарануудта дутагдалнууд үзэгдэнэ. Тохойн отделениин хонишод В. И. Мендиков, Д. И. Аксентьев, Дээдэ-Ториин Г. Б. Бадмаев, Д. Д. Ачитуев, Оёорой—Ц. М. Тасарунов, С. Фофонов, Б. Ленхоев гэгшэд хурьгадые гарзалуулhан байна. Зарим малшад ажалай журам хазагайруулна, архидана гэhэн дохёо ороно. Манай ябахада мяханай гүүртын тугалшан Мария Эрдынеева шал hогтуу байба. Энэ гүүртэ нёдондо зуун үнеэн бүриhөө оройдоол 52 тугал түлжүүлээ.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ажалай журам hайжаруулхын тула хэмжээнүүдые абажа, байhан дутагдалнуудаа усадхаха ёhотой.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ХЭЖЭНГЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ

ХОНИШОДОЙ АМЖАЛТА

Нёдондо, мүн энээнhээ урда жэлнүүдтэшье манай совхоздо нэгэшье хонишон зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа шадаагүй байгаа. Эрхим hайн жэшээ харуулжа, нүхэдөө дахуулан ябаха хонишоной үгы дээрэhээ гү, али ондоошье шалтагаанhаа болоно, hүүлэй жэлнүүдтэ совхоз дотор зуун эхэ хонин бүриhөө оройдоол 74—78 хурьганhaa дээшэ абтаагүй.

Энэмнай ехэхэн дутагдал, горитойхон гээгдэл гэжэ тоологдодог hэн. Тэрээшье гайхалгүй байгаа. Мантай зэргэлжэ байдаг Загаhатын совхоздо жэл бүри 5—6 хонишодынь зуун эхэ хонин бүхэнhөө 100 үлүүтэй хурьга абадаг юм. Тиигээдшье зооветмэргэжэлтэдэй оролдолгын ашаар тус совхоз хонидойнгоо үүлтэр hайжаруулжа, энэ талаар жэшээтэ hайн ажахы болонхой.

Теэд манай совхоз яахадаа хүршэнэрhөө иимэ ехээр гээгдэнэ гээшэб, нэгэл адли газар, уhан дээрэ байгаад, хонин ажалнай юундэ ёhоор хүгжэнэгүйб гэжэ олон тоото суглаан, зүблөөнүүд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Энээн тушаа хэдэн тогтоол, шиидхэбэришье абтаhан байха. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонидой түлэг хурьгалжа байха үедэ Борьёогой совхозой суута хонишон, республикын чемпион Дмитрий Яковлевич Свистунов манай эндэ ябажа, хонишодоймнай ажалые хараад, өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэhэн, туhатай hайн зүбшөөл үгэhэн байна.

Тиигэжэ Зэдын хонишодой дүй дүршэлтэй hайса танилсаад, нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруулан, тэндэхидэй жэшээгээр хурьгадые түлигдэдэггүй байрада, кошарно-базова аргаар түжүүлдэг болохо гэжэ шиидээ hэмди. Отарануудта нарай хурьгадтай хонидые, хурьгадые байра дээрэнь уhалха оньhон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Энээнэй ашаар хонишод хүнэгтэй уhа гараар зөөхөө болёо. Гадна энэ жэлдэ хонишоднай үбэлжэлгэдэ, түл абалгада эртэнhээ hайнаар бэлдээ юм. Тусхай конкурсын ёhoop түл абалгада бэлэдхэл шалгагдаад, эрхимлэгшэд шанда хүртөө. Байгша ондо манай совхоздо «Хэжэнгын гол» газетын эмхидхэhэн «түхэреэн стол» үнгэргэгдэжэ, түл абалга тухай олон шухала асуудал эндэ хэлсэгдэhэн байна. Тэрэшэлэн энэ жэлдэ хонишодой, бригада, хонишон бүхэмнай тодорхой социалис уялга абажа, хоорондоо мүрысөө баталаад, хэзээ хэзээнэйхиhээ эршэтэйгээр хүдэлөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ hайн нүлөө үзүүлээ. Апрелиин 15-най мэдээгээр 6.980 хурьган абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриhөө дундa зэргээр 82,7 хурьган түлжүүлэгдэнэ. Зарим отарануудта хурьгалха хонид баhал бии. Байгша ондо бүхы совхозоороо зуун эхэ хонин бүриhөө 90-hээ үсөөн бэшэ хурьга томо болгохо социалис уялгаяа хонишоднай дүүргэхэ байха.

Совхозой эрхим хонишон Цырен-Дондок Гуродармаев ажахы соогоо эгээн түрүүлэн бүхы 537 эхэ хонидhoo 538 хурьга абаад байгаа. Уданшьегүй хонишод Л. Н. Ларионов, С. П. Иванов, П. О. Доржиева гэгшэд түрүүшынхеэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100 үлүүтэй хурьга абажа, хэлэhэн үгэдөө нэрэтэй түрэтэйгөөр хүрөө.

Мүнөө бүхы хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр томо болгохын, үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын тула совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, хонишод булта үдэр hүнигүй оролдоно. Илангаяа ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд отарануудта үдэр бүхэндэ ябана.

Үбhэ тэжээлэй багашаг болоошье haань, хурьгадай, hая түрэhэн хонидой тэжээлэй рацион зүбөөр табижа, үбhэ, талха ороhоной зүйл, набшаhага тэжээл, ногооной гурил эдюулээбди. Зарим хонишод өөhэдөө hүн тэжээл бэлдэжэ, хурьгадтаа үгэнэ. Ингээд иимэ hүн тэжээлые нэгэ газарта бүхы технологиинь ёhoop ехэхэнээр бэлдээд, отаранuудта хубаажа үгэдэг болохомнай.

Партиингаа XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө мүрысэжэ, манай хонишод туйлаhан зарим тэды амжалтаяа улам арьбадхан батадхаха, хонин ажалаа хүгжөөлгэдэ урагша шэнэ алхам хэхэ зорилготой.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ,
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой парткомой секретарь.

Һүүлэй үедэ Худанай совхозойхид хонин ажалда хүдэлхөөр залуушуулые, илангаяа коммунистнууд болон комсомолшуулые эльгээнэ.

Тэдэнэй нэгэн, залуу коммунист Цыдэн-Доржо Цыденжапов комсомол басаган Цырегма нүхэртэеэ (зураг дээрэ) өөhэдынгөө hайн дураар хонишон болоhон байна. Дүй дүршэл багатайшье hаа, ямаршье хүдэлмэриhөө туйхаридаггүй эдэ айлайхи энэ жэлдэ зуун хонин бүриhөө 100 хурьга лаб абаха аргатай.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

„БАЙКАЛ" АЖАХЫДА

Буряадай хүдөө ажахын институдай hуралсал - үйлэдбэриин «Байкал» ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые эрхим шанартайгаар, үлүүлэн дүүргэхын түлөө абаhан социалис уялгануудаа түрүү хонишод нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна.

ХУРЬГАД ОЛООР АБТАНА

Тус ажахын отаранууд 1.493 эхэ хонидой түл абаха түсэбтэй юм. Энэ үедэ 1.300 хонидой 100 эхэ хонин бүриhөө 123 хурьган абтаад байна. Түл абалга үргэлжэлhөөр.

Ахалагша хонишон Долгор Будаевна Будаева мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга абанхай. Энэ үедэ 100-hаа 126 хурьган абтаад, hайнаар харууhалагдажа байна.

Мүн энэ ажахын бэрхэ хонишод Иннокентий Васильевич Иванов, Цырен-Даши Нимбуев гэгшэд 100 эхэ хонин бүриhөө 118—125 хурьга абанхай. Түл абалгань үшөө дүүрээдүй.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

«Байкал» ажахы байгша оной түрүүшын кварталда гүрэндэ мяха, hү худалдаха түсэбөө болзорhоонь урид үлүүлэн дүүргэбэ. 400 центнер мяха гүрэндэ тушааха байhанаа тэрэнээ 778 центнертэ хүргөө, 3.730 центнерэй орондо 3.912 центнер hү худалдаба.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАН

Ажалай алдар солын III шатын орденто Степанида Поликарповна Степанова энэ ажахын үнинэй түрүү haалишан юм. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ даажа абаhан үнеэн бүриhөө 5.000 килограммhаа доошо бэшэ hү haаха гэhэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Мүнөө түрүүшын кварталда 1.380 килограмм hү haагаа. Тэрэнь даадаг үнеэн бүриhөө сүүдхэдэ 15 литр hү абаhан болоно.

Үнеэдээ hайнаар харууhалжа, тэжээжэ байhанайнгаа ашаар түрүү haалишан haамаа улам дээшэлүүлнэ.

С. ХАЛТУЕВ.

РЕПОРТАЖ

ЯҺАЛА УРАГШАТАЙ

...тосхонhоо Юрөө го... ...хэдэ, арба гаран ...газарта хэдэн отара... ...дадаг юм. Тэрэнэй ...хүрэбэбди. Хониной ...соо ногоохон үбhэ ...байhан хүн манай ...haa буухые ха... дүтэлжэ ерэбэ, ...бди.

...мажы Аюшеев ту... бэрхэ хонишон ...нэй дуулаhан бай... хөөрэлдэhөөр ... Аюшеевтэнэй ар... жэл соо мал ажал ...хүдэлжэ байhаниие мэ... Эдэ олон жэл соо ...мажы Цыбикдоржие...нэй hамган Дулма ...аевна колхозойн... hүрэг харууhалжа, ...шэлтэй болонхой ...нэй ажалша бэрхые ...баримта гэршэлнэ ...наб. Үнгэрhэн табан жэл соо тэдэнэр харууhалжа байhан хонидойнгоо зуун толгой бүриhөө 100 гаран хурьгадые абажа түлжүүлhэн, жэл бүридэ ноохо хайшалха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэhэн алдартай.

— Үнгэрhэн жэлдэ бидэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа, түсэбөөр хараалагдаhан 4,1 килограммай орондо хонин бүриhөө 4,2 килограмм ноохо хайшалаа hэмди, — гэжэ Дашанимажы Цыбикдоржиевич даруугаар хөөрэнэ.

— Энэ жэлэйтнай уялга ямар бэ?

— Зуун эхэ хонин бүриhөө 102 хурьга түлжүүлхэ, отарынгаа хонидой толгой бүриhөө 4,3 килограмм ноохо хайшалха гэhэн уялга абанхайбди.

— Тэрэтнай хэр бэелүүлэгдэжэ байнаб?

—Яhала бараг. Мүнөө дээрэ 670 эхэ хонинhoo 660 хурьга абанхайбди. Түл абалгамнай үшөө дүүрээгүй. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхэл ёhотойбди.

Эдэ үгэнүүдэй найдамтайгаар хэлэгдэhэндэ, Аюшеевтэнэй зориhоноо бэелүүлхэ байhаниие бодото байдалынь, ажалайнь эмхидхэл элирхэйлнэ.

Хонидойнь хашаа соо оробобди. Хэдэн олон бишыхан таhалга соо хурьгад харагдана, мүн мэнэ hаяхан хурьгалhан хонид түлнүүдтэеэ хаалгатай аажамаар хибэдэhээ хибэнэ. Ехэхэн таhалга соо эртын хурьгад ээжэ танихан юумэдтэл мааралдан, hүрэглэн харайлдан тангаршаалдана. Булта тобир hайн.

— Энэ жэлдэ колхознай дунда зэргээр зуун эхэ хонин бүриhөө 92 хурьга абаха зорилго урдаа табяа юм. Энэ хараа зорилгодо өөhэдынгөө хубита оруулха, түрэл партиингаа XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэлсэхэ зорилготойгоор оролдожо байнабди, — гээд, нүхэр Аюшеев hанаhан байhанаа манда хөөрэнэ.

Юрөөгэй түрүү хонишодой нэгэн Дашинимажы Цыбикдоржиевич мэтэ иимэл урагшаа hанаатай, эсэхэ сусахые мэдэнгүй, шэн зорилготойгоор хүдэлдэг хүнүүдэй ашаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз юhэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар дүүргээд, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаржа, РСФСР-эй, Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө бшуу.

Ц. БАЛДАНОВ.

Сэлэнгын аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Л. П. САБУРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 70 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партиина, совет органуудта удаан саг соо эдэбхитэйгээр ажаллаhанайнь түлөө союзна тусхайта пенсионер Леонид Павлович **Сабуровые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Е. СЕМЁНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной апрелиин 22.

...аказ № 01591...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АЖАЛАЙ ЭДЭБХИ ХҮГЖӨӨХЭ АРГА

Республика соогоо суута гараhан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоздо энэ хөөрөөгөө зорюулхамнн. Тус колхозой тарияашад 1975 оной ургаса хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ социалис мүрысөө республика дотороо үүсхээ hэмнай. 45 мянган центнер ороохо гүрэнэйнгөө амбаарта адхаха уялга абаhан байгаа. Энэнь 2,5 жэлэй түсэб болоно. Тэрэ уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргээ hэн. Гүрэчдөө 56.5 мянган центнер ороохо тушаагаа.

Гэхэтэй хамта «Искра» колхозой гэшүүд тариян ажалай продуктнуудые, мяха, hү гүрэндэ худалдаха юhэдэхи табан жэлэй түсэб болон социалис уялгаяа сүм дүүргэжэ шадаhан алдартай. Нигэжэ ажахынгаа экономикые нилээд бэхижүүлбэ. Ганса нёдондо 591 мянганhаа үлүү түхэриг сэбэр олзо абаа бшуу. Иимэ үрэ дүн туйлаhан ажахынууд тиимэшье олон бэшэ.

Энэ амжалтада нүлөөлhэн зүйлнүүд олон юм лаб даа. Ажахын зэбсэгжэлэн, газар тарияалангаа эрхим hайнаар эрхилдэг болоhон, малай үүлтэр hайжаруулhан, ажалай эмхидхэлэй, үйлэдбэри хүтэлбэрилгын гуримшаhан ябадал энэ ушарта гол hуури эзэлнэ. Гэхэтэй хамта колхозой экономикын хүгжэлтэдэ социалис мүрысөөн шиидхэхы үүргэ дүүргээ гээд эндэхид тоолоно. Энэ зүб хэлэгдэhэн тобшолол болоно гэжэ тэмдэглэлтэй.

Социалис мүрысөөн хадаа түбхын түрүүндэ социальна байдалда, хүнүүдэй сэдьхэл бодолдо гүнзэгыгөөр нүлөөлхы шэнжэтэйгээр эмхидхэгдэнэ. Хүн бүхэнэй элэбхи бадаргаха, оюун бэлиг хүгжөөхэ, хамтын хэрэгэй түлөө харюусалга дээшэлүүлхэ гол эрилтэтэйгээр мүрысөө дэлгэрүүлдэг байhаниинь анхарал татамаар.

Колхозойнгоо механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэдэг дүршэлынь иланга hонирхолтой байна. Эдэнэй дунда ажалай урилдаа эмхидхэхэдээ тэдэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр, тон габшагайгаар хүдэлхэ эрхэ нүхэсэл байгуулдаг, элдэб онол арга хэрэглэдэг байна. Эдэ бүгэдэн социалис мүрысөөнэй гурим соо оруулагдана. Зүгөөр иимэ гурим хүдөө ажахын кампани бүхэнэй урда тээ зохёогдодог, баталагдадаг заншалтай бшуу.

Тиимэ гурим соо эгээл түрүүлэн мүрысөөндэ хабаадагшын бэелүүлхэ гол зорилго, бүтээхэ хүдэлмэриин хэмжээн, шанар, болзор, тэдэниие дүүргээд байхадаа ямар зэргын урмашуулгада хүртэхэ байhаниинь тоб байса заагдаhан байдаг юм. Жэшээнь, нёдондоной тарияа хуряалгын үедэ хэрэглэгдэhэн мүрысөөнэй гуримай гол эрилтэнүүдэй ёhоор болоходо, 6.500 центнерhээ дээшэ ороохо сохиhон комбайнер чемпионой, 5.500 центнер ороохо сохигшо хуряалгын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ 5.000-hаа 5.500 центнер ороохо сохиhон комбайнерай эгээл эрхимдэнь гурбадахи hуури олгогдоhон байха юм.

Энэ мүрысөөндэ нёдондо булта комбайнернууд хабаадалсаа. Тэдэнэй арба гаранiинь эрхим үрэ дүн туйлаhанайнгаа, мүрысөөнэй гурим дүүргэhэнэйнгөө түлөө урмашуулгада хүртэhэн байна. Тэдэнэй дунда Николай Емельянович Киреев, Александр Прокопьевич Бурдуковский, Матвей Иванович Рычков болон бусад оролсоно. Тиихэдэ Семён Яковлевич Стулев хуряалгын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Залуу механизаторнуудай мүрысөөндэ онсо анхарал хандуулагдадаг байна. Тэдэнэй туйлаха ажалай бүтээсын дээдэ хэмжээн бүхы колхозойхидо орходоо 15—20 процент доогуур байдаг юм. Энэ ехэ удхатай зүйл болоно. Тэдэниие ажалайнь түрүүшын үдэрhөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха арга боложо үгэнэ. Нёдондоной тарияа хуряалгын үедэ колхозой олонхи залуу комбайнернууд ажалай hайн үрэ дүн туйлажа шадаа. Леонид Рычков тарияа хуряалгаар аймагай чемпион боложо, залуушуулай амаралтын бүхэсоюзна лагерьта ошохо путевкоор шагнагдаа бэлэй.

Мүрысөөнэй гурим тухаглахынгаа урда тээ колхозой правлени, партбюро профком болон ВЛКСМ-эй комитет тэдэнээ тон анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэдэг, материальна болон моральна урмашуулгын таарамжатай хэмжээ хараалхые оролдодог юм. Жэл жэлэй сагай байдал, уларил, ургаса, арга боломжонууд хуу хараада абтадаг зэргэтэй.

Хэрбээ урдань багахан хэмжээнэй мүнгэн шангай хүнүүдэй сэдьхэл баясуулдаг байhан hаа, тэдэнэй мүнөөнэйнь эрилтэ тон ондоо болон хубилаа ха юм даа. Айл бүхэн баян дэлгэр, гэр доторой элдэб хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд дүүрэн хангагданхай ажаhуудаг болонхой. Түрүү хүнүүдые элдэб эд бараагаар шагнахада тиимэ урданайхидал ехэ hонирхол татахаяа болинтуу. Тиимэhээ нёдондо эрхимлэгшэдые 10—15 түхэригөөр бэшэ, харин 150, 175, 200 түхэригэй сэбэр мүнгэн шагнал барюулhан байна. Энэ жэлдэ ямар гуримтайгаар шан барюулхаяа мүнөө зүбшэжэ эхилэнхэй.

Түрүүшүүлые моральна талаар урмашуулгын онол арганууд улам ондоо, олон янзын боложо байнхай. Мүрысөөндэ илагшын нэрэ солоор Улаан туг мандуулагдадаг, амаршалгын бэшэг, телеграмма эльгээгдэдэг, баяр ёhололой оршон байдалда амаршалдаг ушар үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Ажалдаа шалгарагшадые материальна талаар, мүн хүндэлэн, магтан, нэрэ солыень дуудан урмашуулдаг ёhо гурим хадаа колхозойнгоо үйлэдбэри дээрэ бүри hайнаар, эдэбхитэйгээр, габшагайгаар хүдэлхэ, нийтынгээ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые улам ехээр оруулалсаха эрмэлзэл түрүүлнэ. Колхозойнгоо ажал хэрэгтэ үнэн сэдьхэлээрээ хам оролсожо, эрхимээр хүдэлжэ ябагшад hайн түлөөhэ абана, баяр баясхаланда хүртэнэ гээшэ.

Үнгэрhэн жэлдэ тарияа хуряалга дээрэ ехэ хүшэр байдал тохёолдоо hэн. Үндэрөөр, үдхэнөөр ургаhан шэниисэ аадарта сохюулжа, hалхинда үлеэлгэжэ нэлэнхыдээ хэбтэшоо hэн. Иимэ тарияае нэгэл хажууhаань нэгэ тээшээ ябажа хадаха баатай болоогдоо бэлэй. Хүдэлмэриин хахад сагынь, үнэндөө, хиидэ хосороо бшуу. Энэ ушарта шанарай түлөө шанга гэмсэл ябуулха хэрэгтэй байгаа. Тиимэhээ хүдэлмэриин нормо, ажалай түлөөhэ, урмашуулгын гурим хубилгаха ушар гараа. Эрхим шанартайгаар тарияагаа хадаhан, сохиhон комбайнер, отряд болон бригадануудта нэмэлтэ түлбэри болгон хэдэн шататайгаар түлбэригүйгөөр ороохо үгэхэ арга хэрэглэгдээ. Энэ хэмжээн урмашуулхы ехэ үүргэ дүүргээ hэн.

Үшөө нэгэ хэмжээн тушаа эндэ халта тогтолтой. Хүн бүхэн хуушан техникээр хүдэлмэри хэхээ дурагүйдэхэ байха. Тиимэhээ табадахи, зургаадахи жэлээ ашаглагдажа байhан комбайнда хүдэлдэг механизаторнуудай салин хүлhые 10 процент, долоодохёо—20 процент хүрэтэр ехэ болгоhон байгдана. Теэд иимэ техникээр ажал хэгшэд шэные жолоодогшодойхиhоо заримдаа ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри бүтээдэг жэшээтэй.

Инмэрхүү гурим газар тарияалангай бусад хүдэлмэри дээрэ нэбтэрүүлэгдэнхэй. Гэхэ зуура энэ колхоз ажалай түлөөhэндэ үлүүсэ ехэ мүнгэ гаргана бэшэ гү гэhэн асуудал табигдажа болохо. Колхозой экономистнуудай тоолон багсааhанай ёhоор болоходо, энэ нэмэлтэ түлбэри гэхэ гү, али гаргашань нэмэжэ абаhан продукцяар сүм харюулагдана, техникын «наhан» ута болоно, хэндэшье хохидол ушарнагүй гэжэ тодорхойлогдоо.

Ажалай эмхидхэлые, тэрэнэй байгууламжые саашадань улам нарижуулан hайжаруулха арга зам саг үргэлжэ бэдэрэгдэжэл байдаг. Жэшээнь, тарияа хуряалга дээрэ нёдондо хэрэглэгдэhэн звеньевой гурим ажалай боломоор лэ эмхидхэл байhанаа харуулаа. Нэгэ звенодо 2—3 комбайн, 4—5 хүн хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дунда мүрысөө эмхидхэхэдэ, дүнгынь согсолходо тон таарамжатай, сомор болоо, дутуу дунданууды түргэн зуура усадхаха арга олгоо.

Энэ талаар үшөө нэгэ шэнэ юумэн гэхэдэ, үбhэ хуряалгын звеночууд ажахын тоосоондо оруулагданхай. Энэ ушар мүн лэ мүрысөө эмхидхэхэдэ урагшатай байшоо. Тэдэнэй хүдэлмэринь саг соогоо абаhан үбhэнэй, тэрэнэй шанарай хэмжээгээр сэгнэгдэдэг. Үбhөө гутаагаа хадань түлөөhыень 15 процент хүрэтэр хаhадаг ёhон үбhэшэдэй харюусалга эли бодо дээшэлүүлээ бшуу.

Социалис уялга абалгада эндэ ехэ харюусалгатайгаар хандана. Ямар нэгэн уялга абахынгаа урда тээ тэрэ коллективэй гэшүүдтэй нилээд хөөрэлдэдэг, арга боломжоёо гүйсэд элирхэйлдэг, алишье талаhаань үндэhэлдэг байна. Бултааран үгэеэ ойлголсожо абаhан социалис уялга саарhан дээрэ хооhон үлэдэггүй, хэзээдэшье бүтэмжэтэй байдаг ха юм даа.

Газар тарияалан дээрэ абаад үзэел даа. Энэ колхозой тарияашад хэзээдэшье газараа hайнаар элдүүрилэнхэй, техникээ ходо бэлэн болгонхой байдаг шуу. Энэ жэлэй хабарай тарилгада хэрэгтэй болохо хүрэнгын ороохон нёдондоной ноябриин эхээр сүм хаагдаад, тарилгынь шанарта хүргэгдөөд байгаа юм. Мүнөө тарияалан дээрэ 20 мянган тонно наг шэбхэ гаргагданхай, 400 гектар намарай паарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагданхай байха юм. Тиихэдэ 1150 гектар сэбэр паар, 2270 гектар намарай паар хахалагданхай тарилга хүлеэжэ хэбтэнэ.

Арбадахи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшынь жэлдэ гектар бүриhөө 16.6 центнер ороохо, тэрэ тоодо 18,8 центнер шэниисэ абаха, гүрэндөө 32 мянган центнер (жэлэй түсэбhөө 5 мянган центнер ехэ) ороохо тушааха—иимэ социалис уялгатай Хонхолын тарияашад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсонхой, амжаhан амжалтаяа улам арьбадхаха эрмэлзэл түгэс хүдэлжэ байна.

В. ОРЛОВ,
КПСС-эй обкомой секторые даагша.

Коммунистнууд! КПСС-эй XXV съездын шиид-хэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлые толгойлогты, олониитын эдэбхитэй эмхидхэлшэд, хүмүүжүүлэгшэд байгты!

(1976 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан Уряануудhаа).

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Хойто-Харhанай гүүртын бүлэг hаалишад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, hү ехээр hаахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана. Фотокорреспондент Ц. Цырежаповай буулгаhан энэ зураг дээрэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаhан hаалишад И. Зарбуева (зүүн гарhаа), М. Матурова, Ш. Таранова гэгшэдые харанат. Эдэ нүхэднай үбэлжэлгын hаранuудта үнеэн бүриhөө hү ехээр hааhаараа онсо шалгарhан байна.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭБДИ

Манай заводой коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 500 мянган хэhэг шифер хэхэ, ажалай бүтээсые 1,2 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн хараа зорилготойгоор социалис уялга абаhан юм. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула заводоймнай хүдэлмэришэд яhала оролдоно. Социалис мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

hайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула оньhон түхеэрэлгэнүүд hайнаар заhабарилагдаhан, дутуу дунда юумэнүүд сүм усадхагдаhан байха зэргэтэй. Николай Серафимович Климентьевэй даадаг бригадын слесарьнууд эдэ бүгэдые hайн ойлгодог юм. Дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд элдэб олон түхеэрэлгэнүүдые hайнаар заhабарилдаг заншалтай. Энээн дээрэhээл хүдэлмэришэд халаанай үедэ миин байнгүйгөөр хүдэлжэ, барилгада хэрэгтэй шифер ехээр гаргана бшуу.

Н. С. Климентьевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, дамжуулгын Улаан вымпел мүнгэн шантайгаар абаба. Нэгэдэхи кварталда транспортна цехэй коллектив ехэ hайнаар хүдэлжэ гараа. Эдэнэр цехүүдэй коллективүүдэй дундаhаа шалгаржа, нэгэдэхи шанда хүртэбэ. В. Я. Ипатьевай хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд hайн шанартайгаар шифер, хэжэ, даабаряа ходоодоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Заводоймнай бэшэшье олон хүдэлмэришэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, амжалтатайгаар хүдэлнэ. Энээн дээрэhээл продукци гаргаха hара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Манай коллектив нэгэдэхи кварталай даабариhаа гадуур 114 мянган хэhэг шифер хэжэ, 12 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулаад үзэхэдэ, 724 мянган хэhэгээр олон шифер гаргаабди. Бидэнэр нэгэдэхи кварталда муу бэшээр хүдэлөөбди гэжэ хэлэхэ байнаб. Саашадаа энээнhээ улам hайнаар хүдэлхэ гэhэн гол зорилго урдаа табинабди.

Н. ПОЗДНЯКОВА,
Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой түсэблэлгын таhагай начальник.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэhэн мүрысөөндэ Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой булта хүдэлмэришэд оролсоод, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна. Заводой хүдэлмэришэд түрүү эхол арга, оньhон техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, локомотивуудые, вагонуудые түргэнөөр заhабарилжа, саг болзор соонь хэрэглэгшэдтэ эльгээнэ.

Якорьна цехэй В. П. Челмодеев, вагоной кузовуудые заhабарилдаг цехэй Н. Н. Викторов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд, булад хайлуулдаг цехэй бэрхэ хүдэлмэришэн Д. Ф. Багин гэгшэд эрхим шанарай табан жэлдэ бата найдабаритайгаар хүдэлжэ, арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ гэhэн үүсхэл гаргаба. Энэ hайн hайхан үүсхэлыень вагонуудые хабсаргадаг цехэй хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлэн, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаhан юм.

Вагон хабсаралгын цех заводой томохон цехүүдэй нэгэниинь мүн. Эндэ 400 гаран хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Эдэнэр вагонуудые hайн шанартайгаар заhабарилжа, даабаряа үлүүлэн дүүргэхын тула оролдоно. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар цехэй партийна болон профсоюзай эхин организацинууд ехэ хүдэлмэри хэhэн байна.

Түрүү хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые олоной дунда тарааха талаар эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ гэжэ hанахаар. Энэ цехэй коллектив соо ажал хэрэгээ hайн мэдэдэг эрхим түрүү хүдэлмэришэд ехэ олон. hайн шанартайгаар, ехээр продукци гаргажа байhанайнгаа түлөө цехэй 260 хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэhэн байха юм. 15 бригадануудай коллективүүд коммунис ажалай нэрэ зүүжэ ябана. Энэ тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ ехэ баясахаар. hараhаа hарада, жэлhээ жэлдэ эндэ коммунис ажалай ударнигуудай тоо улам олошорно. Цехэй булта хүдэлмэришэд ажалдаа коммунис ёhоор хандажа, hайн шанартай продукци гаргаха гэжэ эрмэлзэнэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Мария Намсараевна Тодоевагай бригадын коллектив олон жэлэй туршада түрүү зэргэдэ ябана. Энэ бригадын коллектив завод соогоо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оло дахин илажа, дамжуулгын улаан вымпелээр, мүнгэн шангаар урмашуулагдаhан юм. Эдэнэр вагонуудые гоё hайханаар, эрхим шанартайгаар шэрдэдэг шуу. Бригадын гэшүүд (бултадаа 14 хүн) бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэжэ, hайн сэгнэлтэтэйгээр техническэ хиналтын таhагта тушаадаг болоhоор, үнинэй. Эдэнэр халаанайнгаа даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг юм. Коммунис ажалай нэрэ солодо хүртэнхэй.

ҮРЭ ДҮНГҮҮДЭЭРНЬ УРМАШАМАА

— Эдэнэр олон жэл хамтадаа хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоhон хүдэлмэришэд. Эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг. Вагонуудай газаа, дотоо талыень шэрдэхэ технологи hайн мэдэдэг. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэн hурадаг. Сэхыень хэлэхэдэ, дээдын гарай мэргэжэлтэд юм. — гэжэ вагон хабсаралгын цехэй начальник К. Н. Дамбуев хүдэлмэришэдээ магтажа байгаа hэн.

Мария Намсараевна Тодоева арбаад гаран жэл тус цехтэ шэрдэгшэнээр ажаллана. Хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ехэ хүндэтэй болоhон. Дүй дүршэлөө хамта хүдэлдэг нүхэдтөө ехэл дуратайгаар дамжуулдаг. М. Н. Тодоева олон жэлэй туршада иимэ оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байhанайнгаа түлөө hаяхан Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаба. Бэрхэ хүдэлмэришэн саашадаашье энэ зэргээр хүдэлжэ, арбадахи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табина.

Цехэй үниинэй хүдэлмэришэн Василий Иванович Кожевниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын слесарьнүүд вагонуудые дулаасуулха сорогонуудые тодходог юм. Энэ эгээл харюусалгатай ажалай нэгэниинь мүн болоно. Ажалдаа хайша хэрэгээр хандабал, эдэнэр голодоhо гаргажа болохо бшуу. Түмэр замшадhаа гомдол (рекламаци) абажа байгаа hаа, эшхэбтэр ха юм. Василий Кожевниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд ажалаа hайн шанартайгаар бүтээхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал табина. Продукциин шанар шалгаха бүлэг бригада соогоо эмхидхэhэн юм. Хүн бүхэнэй хэhэн ажалай шанар нарихаар хинан шалгагдажа байдаг. Василий Иванович Кожевников өөрөө слесариин эгээл дээдын 5-дахи разрядтай хүн юм. Бригадынь үшөө дүрбэн хүдэлмэришэд мүн лэ 5-дахи разрядтай. Эдэнэр залуушуулдаа ходо туhалжа байдаг. Хэhэн ажалайнгаа дүн үдэр бүри гаргажа, саашанхи хараа зорил-

гонууд тухайгаа хэ-
hайн hайхан ёho за-
юм. Тиимэhээл энэ бр-
коллектив хододоо hа-
нартайгаар продукци
на бшуу.

В. И. Кожевниковэй
гадын хүдэлмэришэд
дэхи табан жэлэй даа-
жэл 6 hарын турша-
гээ бэлэй. Эдэнэр
табан жэлэй даабари
зорhоонь урид дүүр-
hэн заводойнгоо түрүү
дэлмэришэдэй үүсхэлые
шаан дэмжэжэ байна
дүүлэн, дээшэлүүлэ-
социалис уялга абаа
нээ үнэн сэхэ ажалаар
лүүлжэ байна. Энэ б-
коллективтэ бүри 1967
коммунис ажалай нэрэ
гогдоhон юм.

Ажалай Улаан Тугай
ноор шагнагдаhан Р. Н.
макова, «Ажалдаа
hанай түлөө» медальта
Алякшина гэгшэдэй хү-
рилдэг бригадануудай
лективүүд эрхим
ажалаараа цех, завод
суурхажа байдаг. Эдэ
данууд мүн лэ
ажалай нэрэ солодо
хэйнүүд. Вагон хабса-
цехэй хүдэлмэришэд
лис мүрысөөндэ эдэб-
гээр хабаадалсажа,
hайн үрэ дүн туйлажа
цехэй коллектив
XXV съездые нэрэтэй
тэйгөөр угтаха гэhэн
амжалтатайгаар
hэн. Байгша оной
кварталай даабарияа
2 вагон заhабарилба.
лай бүтээсые 3,2 про-
дээшэлүүлээ.

— Манай цехэй кол-
1976 оной даабари
риин 27-до дүүргэжэ,
лагдаhан түсэбhөө гад-
мянган түхэригэй про-
гаргаха, ажалай бүтэ-
процентээр дээшэ-
уялга абаа hэмди. Хү-
ришэднай жэлэй эхи-
шэ ехэтэйгээр хүдэлж-
на. Бидэнэр урда
энэ хараа зорилгоо
лүүлхын тула хаба
гаргахал болонобди
гэжэ цехэй начальник
Дамбуев хэлэнэ.
бэрхэ, дүй дүршэлтэй
мэришэд эндэ ехэ
Эдэнэр ямаршье
урдаа табяад, бодото
бэелүүлхэ дүүрэн ар-
далтай.

К. ЖАМЬЯН[...]

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. Г. СКРИЦКАЯЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын мяха үйлэдбэрилгын промышленностида олон жэлэй туршада ашатай үрэ ехэтэйгээр хүдэлhыень хараада абан, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, «Бурятмясопром» нэгэдэлэй шубуунай мяха болбосоруулдаг цехэй начальник Александра Георгиевна **Скрицкаяе** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото,
Соведүүдэй байшан.
1976 оной апрелиин 22.

Бага Холбоолжоной шулуун нүүрhэнэй уурхайн hуури дээрэ шэнэ, бүри хүсэтэй разрез ашаглагдахань. Энэ разрез жэл бүри 3 миллион тонно нүүрhэ баригдажа байгаа Гусиноозерскын ГРЭС-тэ үгэжэ байха юм.

Эндэ мүнөө заhабарилгын-механическа мастерскойнууд, автобаза баригдана, бетон хушалтатай авто-харгы татагдажа байна. Шэнэ разрез дээрэ хүдэлгэгдэхэ шэнэ техникэ асарагдана. Донецкын машина бүтээлгын заводой «ЭРГВ-630» түхэлэй шэнэ роторно экскаватор эндэ туршалга гараха байна. Багахан аад, (300 тонно) шэнэ машина час соо 630 тонно нүүрhэ малтаха шадалтай. Шэнэ разрез энэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ разрезэй нэгэ участогта.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТСКЭ СОЮЗДА баясхалан хүргэнэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар совет-вьетнам правительстванууд хоорондын комиссиин 3-дахи сесси апрелиин 20-до эндэ хүдэлмэреэ дүүргэhэн байна. СССР-эй ба ДРВ-гэй хоорондын харилсаа холбоондо хабаатай олон асуудалнуудые хоёр тала зүбшэн хэлсээ. Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар баригдаhан промышленна предприятинууд республикын экономикодо ехэ үүргэ дүүргэдэг болоhониинь тэмдэглэгдэбэ. Хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаанай ехэ боложо байhые, экономическа холбооной үргэдэhые, тэрэшэлэн харилсаа холбоогоо гүнзэгырүүлхэ ба үргэдхэхэ таатай зохид аласай арга боломжонуудай бии байhые комисси тусхайлан тэмдэглээ.

Комиссиин 3-дахи сессиин протоколдо: Совет талаhаа — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, Вьетнам талаhаа — ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министрэй орлогшо Ле Тхань Нги гэгшэд гар табиба.

Энэл үдэр Совет делегаци

ПТВ-гэй ЦК-гай По-
гой гэшүүн, ДРВ-гэй
тельствын Премьер-М
Фам Ван Донгтой у
байна.

Саг үргэлжэ, тон
дэмжэлгэ ба
үзүүлдэгэйнь түлөө
тэ, Советскэ Союзай
тельство ба арад
Ван Донг гүнзэгы
хүргэбэ.

КПСС-эй XXV
КПСС-hээ, совет
гадна. мүн дэлхэй
коммунис ба хүд-
нэй хүдэлөөндэ түр-
шанартай ябуулжа
жэ ДРВ-гэй правит-
Премьер-Министр
тэмдэглээ. Манай
лон арад зон тус съ
дэлмэриие тон ан
гаар адаглан хара
Нүхэр Л. И. Брежн
хэл болон съездын
териалнуудые
гаар шудалжа байна

Вьетнам арадай
дал ба тэмсэлд
харалтайгаар хан
түлөө нүхэр Л. И.
тэ бусад совет
лэгшэдтэ Фам Ван Д
зүрхэнэй баясхалан

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАН

Хабарай hара барагдантажа, урин дулаан үдэрнүүдтэ саhагүй тала дайда халюуран харагдана. Эгээл энэ үеэр «Байкал» учхозой hаалиин түбэй фермэ дээрэ ажалай амисхал бүри эршэдэнхэй.

Ахалагша hаалишан Анастасия Александровна Бронниковатай hаяхан үнеэдэйнь байра соо уулзабабди.

Энэ эхэнэр газарлиг бэетэй, ажалдаа дүршэhэн хэбэртэй үзэгдөө бэлэй. Тэрэнэй хүнгэхэноор алхалаад, юумэеэ түргэнөөр, абьяастайгаар хэжэ байхыень харахада зохид hэн.

Зарим хүнүүд hонирхолтой, атаархамаар хуби заяатай, намтартай байдаг гээшэ. Тиимэ хүнүүд ажабайдалаа, ажал хүдэлмэреэ нийтын хэрэгтэй бүхы наhандаа холбожо, хододоо урагшатай, бусадта үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг. Анастасия Александровна эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн юм.

40 гаран жэлэй туршада А. А. Бронникова мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Тэрэ тугалшанааршье, мал адуулагшааршье ажаллаhан. Харин мүнөө hаалишанай мэргэжэлдэ дурлашанхай, энээнээ хубиингаа тон шухала хэрэгтэл тоолоно.

— Танай наhанда hаалишанаар хүдэлмэрилхэдэ хүшэр хүндэ бэшэ аал? — гээд тэрээнhээ асуубабди.

— Хүндэ хүшэршье юм бэзэ, залуугай охин hулараа ха юм. Оньhон машинын хүсэн ажал хүдэлмэриемнай хүнгэдхөөшье hаань, хэхэ юумэн олдожол байдаг, — гээд тэрэ хэлэнэ.

Анастасия Александровна коллективэйнгээ дунда ганса өөрөө hайнаар ажаллахаяа хүсэдэг бэшэ, харин хаба шадалаараа залуушуулда туhалдаг заншалтай юм.

— Ажалай дүй дүршэл түргэнөөр оложо шадахагүйш. Тиимэhээ аха заха хүнүүд залуушуулай хүдэлмэридэ туhалжа уялгатай. Тэдэнэй дүй дүршэлтэй болохо хэрэгтэйнь hайн зүбшэл, ажалай жэшээ ехээр нүлөөлнэ ха юм. Залуу үетэниие hургажа, дахуулжа ябаха гээшэ хүндэтэй уялга гэжэ тоолодогби, — гэжэ Анастасия Александровна хэлээ бэлэй.

1967 ондо А. А. Бронниковагай басаган Любовь Николаевна Седых эхынгээ ажалладаг фермэдэ hаалишанаар түрүүшынхеэ ерэhэн юм. Басаганайнгаа ажаллахаяа оролдоhондонь Анастасия Александровна ехээр баярлаа бэлэй. Тиигэжэ тэрэ hаажа байhан бүлэг үнеэдээ дүршэлгүй басагандаа даалгажа үгөөд, өөрөө hая тугалаhан гунжадые абаа hэн.

Ажалша бүлын басаган Люба эхынгээ, нүхэдэйнгөө туhаламжаар hаалишанай мэргэжэл түргэн шудалhан юм. Юhэдэхи табан жэлдэ Любовь Николаевна Седых табан мянгатанай зэргэдэ орожо, республика соогоо суурхаа. Тиигэжэ гүрэн түрын дээдын хайра шагналнуудта хүртөө. Энээндэ залуушуулые хододоо hургажа, дахуулжа ябадаг ажалай ветеран Анастасия Александровна Бронникова ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Анастасия Александровна пенсидэ гараhаар 8 жэл болоо. Гэбэшье тэрэ анханайнгаа ажал орхёогүй, мүнөө учхозой түрүү hаалишадай зэргэдэ, залуушуулда үнэн сэхэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, хүдэлмэридэнь хаба шадалаараа туhалжа ябана.

1974 ондо Анастасия Александровнагай фермэ дээрэ ажаллаhаар 40 жэлэй ой гүйсөө hэн. Ажалай ветеранай энэ ойе фермын коллектив баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглээ бэлэй.

«Байкал» учхозой hаалишад малшад юhэдэхи табан жэлдэ хараалhан түсэб, уялгануудаа яhала hайн амжалтатайгаар бэелүүлээ. Тэдэнэй дунда 63 наhатай hаалишан Анастасия Бронникова 1975 ондо үнеэн бүриhөө 4215 килограмм hү hаажа, фермынгээ түрүү hаалишадай зэргэдэ оролсоо. Мүнөө дүй дүршэлтэй энэ нүхэрнай үнеэн бүриhөө үдэртэ 15—16 килограмм hү hаана.

О. РАДНАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Улаан-Үдын аймаг.

Очерк

БУРЯАД ХЭЛЭНЭЙ БАГША

...БАГША! Ямар һайхан ...даа! Энэ үгые дуулаха ...идөө «А» үзэг шамда ...эхилһэн түрүүшын ...багшын түхэл шарайе, ...эй энеэбхилэлые, шэ... ...гээр шэртэһэн нюдэ... ...томоотой янзаар алхал... ...абаһаар лэ хараһан ...болохош. Эрдэм соёлой ...р орьёл өөдэ дуудан, ...ухаагаар бидэниие ...лан табидаг, ажабайда... ...үргэн харгыда гаргадаг ...нарай образ бидэнэй ...сэдьхэл соо бүхы на... ...манай хадуурган, гэрэл... ...дулаахан элшээр жэг... ...ябадаг.

...нэгэ багша хүнтэй, ми... ...наһанай эхэнэртэй уул... ...хүм. Энэ ушар Хэжэн... ...аймагай Моргохоной ...һургуули соо болоо. ...Үта сагаан һургуулиин ...соогуур ябажа ябава... ...нэгэ һурагша хүбүүхэ... ...зогсоогоод, иигэжэ ...байб:

— Буряад хэлэнэйтнай ...ша хэм бэ?

— Мэдэхэ юм аалта? Ни... Цырендоржиевна Буда... ...ва ха юм.

...Нина Будажапова... Энэ ...бага сага таниха бай... ...баярлабаб. Тиигээд ...эйнгээ хаана хүдэлдэг байһые би урда тээнь мэдэхэгүй байшоо ха юмбиб.

Буряад хэлэнэй багшын хэшээлдэ орожо, һурагшадай харюусахые, Нина Цырендоржиевнагай шэнэ материал тайлбарилан заахые хараха гэжэ шиидэбэб...

1.

ҺУРГУУЛИИН уужам коридор. «Буряад хэлэнэй, литературын кабинедэй» үүдэ татан оробобди.

Эгээл энэ үедэ Нина Цырендоржиевна Будажапова табадахи классата буряад литератураар хэшээл үгэжэ байба.

Поэт Бавасан Абидуевай «Сонхоор малайһан һара» гэһэн шүлэгые һурагшад мүнөөдэр үзэхэ, уншаха ёһотой байба. Партанууд дээгүүр «Түрэлхи литература-нууд» һэхэгдэжэ, шүлэг уншалганшье түлэг дундаа. Класс соо оройдоошье шэмээгүй. Аляаһанай ниидэхэ дуулдамаар. Багша столойнгоо саана юушьеб уншажа, шэмээгүй һууна...

— Зай, үхибүүд, шүлэгөө уншажа дүүргэбэ гүт?—гэһэн хонгёо үгэнүүд энэ аалин намдуун байдалые таһалан зэдэлбэ.

— Уншаабди,—гэһэн эбтэй харюу дуулдажа, партанууд дээгүүр тонгойлдоһон харахан толгойнууд нэгэ жэгдээр үргэгдэбэ.

— Энэ шүлэгые уран гоёор уншахые оролдоод үзэе.

Багша Нина Цырендоржиевна даруухан аад, шэхэндэ урихан хоолойгоор тэрэ шүлэг уншаад үгэнэ.

Үбэлэй һүниин утаханда
Харажал хэбтэнэб
сонхоороо.
Сэлмэг тэнгэриин
сэзжэндэ
Һара тамарна һажангяар.

Класс соо шэмээгүй. Һурагшад гайхангяар, юушьеб хүлеэһэн шэгээр үлылдэшоод, багшынгаа амые харашоод һууна. Баржагар олон одо мүшэдэй сасарһан, үбэлэй ута, һара сагаан һүниин зураг үхибүүдэй нюдэндэ харагдахал гэжэ үргэһэ нойрто абтаһан тосхон, һууринай нохойнуудай хаа-яа һаб-һоб хусалдахань дуулдаһан хэбэртэй.

— Энэ шүлэгые магнитофоной миндаһан дээрэ шагнаад үзэе,—гэжэ Нина Цырендоржиевна хэлээд, сонхын табсан дээрэ табяатай байһан магнитофоной оньһо дараадхина. Магнитофоной мөөрхэнүүд аалиханаар эрьелдэжэ, Бавасан Абидуевай энэ шүлэгые хэншьеб уран гоёор уншажа эхилбэ.

Номгон нойрсоһон хадаяа,
Нэлэнхы сагаан талана
Манажа хаража хоноһон
Малагар һара һаруулхан.
Һэмжэн үүлэн үзэгдөөд,
Һарын хүбөө дайрана.
Һалхин болон эшхэрээд,
Хадын модод найгана.

Шүлэгэй уншагдажа дүүрэхэлээр, класс соо аалин номгон байдал хэдэн секундын туршада тогтобо. Үбэлэй сэбдэг хүйтэн һүниин зураглал нюдэндэ дахин дахин харагдажа, поэдэй уран шүлэгэй үнэншэмэ тодо сасуулганууд, хурса үгэнүүд шэхэндэ үшөөл дуулдаһаар.

...Нина Цырендоржиевна томо хабтаһа дэлгэбэ. Тэндэнь Бавасан Абидуевай дүрэ, тобшохоноор бэшэгдэһэн намтар харагдана. Багша намдуухан даруу хоолойгоор дуугаржа, шүлэгэй яажа бүтэһэн тухай хөөрөөдхинэ.

—Зай, үхибүүд, энэ шүлэгые сэзжэлдэхэбди. Мүнөө тэрэнэй удха, уран сасуулга тухайнь хөөрэлдөөд орхиё. Хэн юун гэжэ ойлгооб?

Гарнуудшье олоор үргэгдэнэ. Урдуурхи партын сааһаа харахан басаган бодожо, юундэшьеб сонхо тээшэ хараад, хэлэжэ оробо:

— Бавасан Абидуев энэ шүлэг соогоо үбэлэй һүниие зураглан харуулһан байна. Энэ шүлэг шагнаад байхада, үбэлэй һаратай һүни маанадта харагдаһандал болоно.

— Бэрхэш, һуу даа.

Ханын хажуудахи партада һууһан нэгэ хүбүүн бодожо, энэ шүлэгэй удха тухай тордиһогүй түргэнөөр хөөрэжэ эхилбэ.

...Аяар хори гаран жэлэй саада тээ энэ шүлэгые сээжэлдэһэн бишье бүхы юумэеэ мартажархиһан мэтэ, хэшээлэй «бүхы засагта» абташоод һуубаб. Нэгэдэхеэр, иимэ зохидоор, ойлгосотойгоор тайлбарилдаг багшын шаби болошоһон шэнги, өөрөөшье шэнээр ойлгоһон мэтэ һуугаа хаб, хоёрдохёор, иимэ бэрхэ, һубэлгэн үхибүүдэй хэлэхые, харюусахые гайхаал хаб.

...Хэшээл дүүрэбэ. Нина Цырендоржиевнатай хөөрэлдэнэбди.

Буряад хэлэ, литература заадаг аймагай бүхы багшанар энэ һургуулида суглараад, тусхай семинар үнгэргэжэ, Нина Будажаповагай ажал хүдэлмэри, дүй дүршэлыень зүбшэн хэлсэһэн юм. Тэрэ семинарта хабаадалсаһан багшанар Нина Цырендоржиевнагай ехэ оролдосые онсо тэмдэглээ һэн.

2.

МОГСОХОНОЙ дунда һургуулиин «Буряад хэлэнэй, литературын кабинет» соо зогсоноб. Хэдэн олон стенд жэрылдэнэ. Ханада—Буряадай уран зохёолшодой дүрэнүүд. «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдодог «Хонхо», «Эрдэм бэлиг—эрхим баян» гэһэн хуудаһанууд. Багшын дүй дүршэл тухай статьянууд, буряад хэлэнэй хүгжэлтэ тухай һанамжанууд эндэ үлгөөтэй.

«Худанай гол» гэжэ ханын газетэ һурагшадай хүсөөр гаргагдана. Тэндэ үхибүүдэй бэшэһэн зохёолнууд үгтэнхэй.

Нина Цырендоржиевна буряад уран зохёолшодой удхаар зурагуудые зурахыень һурагшадтаа даабари үгэдэг юм. Тэдэ зурагуудынь эндэ үлгөөтэй. Энэ кабинет соо ороходо, ямаршьеб уран зурагай нэгэ музейдэ айлшалһан мэтэ.

Һурагшадай гараар бүтээһэн альбомуудай олон гээшэнь! «Буряад арадай аялганууд», «Буряад угалзанууд», «Оньһон үгэнүүд», «Таабаринууд», «Түрэл Буряад орон», «Байгаали тухай зурагууд», «Эхэмнай хүндэтэй юм», «Хүмүүжүүлгын темээр зурагууд» гэһэн альбомууд шкаф соо ябталаатай.

Эдэ бүгэдые Нина Цырендоржиевнагай шабинар бүтээгээ гэжэ һанахада, омогорхомоор даа. Иимээр оролдожо, хүдэлжэ байһан һурагшад түрэл буряад хэлэеэ, литератураяа һайнаар шудалангүй яахаб даа!

...Нина Цырендоржиевна Будажапова—дүй дүршэлөөр баян багша. 1960 онһоо хойшо багшална. Тэрэнэй зааһан һурагшад хоёрдохи жэлээ нэгэ класста оройдоошье һуудаггүй юм.

Буряад литература заахадаа, Нина Цырендоржиевна олон янзын онол арга хэрэглэнэ. Магнитофон, диаграмма, диафильм, альбом, стенд, газетэ мэтэнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Иигэжэ түрэл буряад хэлыень үхибүүдтэ һайнаар шудалуулха гэжэ нүхэр Будажапова оролдоно. Тэрэнэй һурагшад сооһоо ерээдүйн ехэ поэт, уран зохёолшо, уран зурааша гараха аалам. Заатагүй гараха. Тэдэ хүнүүд түрэл буряад хэлыень һайнаар, ухаан бодолдонь оросо, шүһандань шэнгэтэр зааһан багшаяа мартахагүй, ходо дурдажа ябаха.

Г. ДАШАБЫЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

...ЕКТОРНҮҮД ЗҮБШЭБЭ

...ние» бүлгэмэй Буряа... организациин правле... ...ленум болобо. «КПСС-... ...XV съездын материал... ...тайлбарилха талаар ...ние» бүлгэмэй органи... ...удай зорилгонууд ту... элидхэл Буряадай ор... ...циин правлениин тү... ...шын орлогшо Г. Д. ...хэһэн байна.

...идхэл тушаа олон хүн ...лээ. Партиин Советск... ...ой секретарь Г. К. Яч... ...научно-методическа ...түрүүлэгшэ, геолого... ...логическа эрдэмэй ...В. Г. Кушев, «Зна... бүлгэмэй Октябрьска ...ой организациин прав... ...түрүүлэгшын орлог... ...номикын эрдэмэй кандидат Б-М. Б. Балданов, КПСС-эй Хяагтын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша И. А. Полынцев, «Знание» бүлгэмэй Бэшүүрэй организациин харюусалгата секретарь С. Д. Дармаева, Кабанскын организациин правлениин түрүүлэгшэ Г. Н. Доржиев гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабсадаа.

Лекцинүүдые уншаха хэрэг һайнаар табиһан хэдэ хэдэн аймагуудай методическа секцинүүдые Буряадай организациин грамотануудаар, «Этюд» гэжэ диапроектораар шагнаба. Бэшүүрэй, Хориин, Мухар- Шэбэрэй, Хэжэнгын Түнхэнэй аймагуудай, Октябрьска, Железнодорожно районуудай ниитэ политическэ, юридическэ, медицинын эрдэм дэлгэрүүлдэг секцинүүд эдээнэй тоодо ороно.

Удаань арад зоной дунда политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг лекторнууд грамотаар шагнагдаба. Научна методическа советүүдэй түрүүлэгшэнэр Е. Е. Тармаханов, В. И. Затеев, Ф. И. Шулунов, С. А. Заиграев, И. И. Осинский гэгшэд «Знание» бүлгэмэй республикын организациин грамотануудаар шагнагдаба.

Хэдэ хэдэн лекторнүүд эдэбхитэдэй хүдэлмэри мүнгэн шангаар тэмдэглэгдээ.

Манай корр.

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай конференц-зал соо ниитын эрдэм шэнжэлхэ институдай залуу эрдэмтэдэй VII конференци болобо. Мүн энэ конференцидэ филиалай экономико шэнжэлгын таһагай залуу эрдэмтэд хабаадалсаа.

СССР-эй Наукануудай академиин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, химиин эрдэмэй доктор М. В. Мохосоев КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд ба ниитын эрдэм шэнжэлэгшэдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай оролто үгэ хэлэжэ, тус конференциие нээгээ. Эрдэм наукые ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор хүгжөөхэ тухай асуудалда КПСС-эй XXV съезд ехэ анхарал хандуулба гэжэ нүхэр М. В. Мохосоев онсолон тэмдэглэбэ.

Пленарна заседаниин һүүлээр конференцидэ хабаадагшад 5 секцидэ хубааржа, хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ болоһон конференци дээрэ оройдоол 9 элидхэл хэгдэһэн байгаа һаа, мүнөө 35 элидхэл уншагдаа. Эдэ тоо, баримтанууд залуу эрдэмтэдэй тус конференцидэ эмхитэйгээр хабаадаһыень гэршэлнэ.

Үнидэ үнгэрһэн сагай, мүнөө үеын ямар асуудалнууд залуу эрдэмтэдые һонирхуулна гээшэб? Энээндэ тэдэнэй шэнжэлһэн темэнүүд гүйсэд харюу үгэнэ. Жэшээнь, пленарна заседанида уншагдажа, нэгэдэхи шанда хүртэһэн Е. Кузьминагай «Буряад үльгэрнүүдтэхи аха дүү хоёрой темэ» гэһэн шэнжэлгэ тус асуудалаар түрүүшын гуритой туршалга болоо гэжэ суглараагшад тэмдэглэбэ. Социологи ба философиин секци дээрэ Л. Санхядовагай хэһэн «Залуушуулай газетэ ба коммунис ёһо заншал нэбтэрүүлгэ» гэһэн шэнжэлгэ үндэр сэгнэлтэ абажа, баһал нэгэдэхи шанда хүртэһэн байна.

Түүхэ ба этнографиин секцидэ хабаадаһан А. Жалсараев Буряадай АССР-эй материал дээрэ ондо ондоо арадуудай түлөөлэгшэнэрэй гэрлэлгэ тухай һонирхолтой элидхэл хэһэн байна. Тэрэнь мүн лэ I шанда хүртэбэ.

Залуу эрдэмтэдэй конференци дээрэ уншагдаһан элидхэлнүүдые шагнаад байхадаа, тэдэнэй олонхинь урид шэнжэлэгдээгүй темэнүүдые абажа, яһала гүнзэгыгөөр, хурса тодоор шэнжэлээ гэжэ тэмдэглэмээр. Энэнь тэдэнэй саашанхи хүдэлмэридэ һайн үндэһэ һуури боложо үгэхэ бшуу.

—Иимэ конференцинүүд залуу эрдэмтэдтэ ямар туһатайб? — гэһэн асуудалтайгаар филиалай ниитын эрдэм шэнжэлхэ институдай директорэй орлогшо, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат А. Б. Соктоевто хандабабди.

— В. И. Ленинэй түрэһэн үдэртэ зорюулжа, жэл бүри иимэ конференци үнгэргэнэбди. Энэмнай залуу эрдэмтэдтэ ехэ туһатай байдаг, — гэжэ Александр Бадмаевич харюусаба. — Юуб гэхэдэ, конференцидэ хабаадаһан залуу эрдэмтэд шэнжэлгын дүршэл шадабари абана. Түрүү арганууды хэрэглэжэ һурана. Гадна һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн шэнжэлгэнүүд залуу эрдэмтэдэй Бүхэсоюзна конкурсдо табигдана. Мүн эрдэм шэнжэлгын согсолборинуудта оруулагдадаг юм.

Филиалай залуу эрдэмтэдэй совет, комсомолой комитет тус конференцидэ һайнаар бэлдэжэ, бултанда аша туһатайгаар, эмхитэйгээр үнгэргэбэ.

Д. ГАРМАЕВ.

Литература, искусствын талаар 1976 оной Ленинскэ шангай лауреат

Елена Образцова—оперын дуушан

«Елена Образцова—дэлхэйн оперно искусствын эгээн хурса бэлиг шадабаритай дуушадай нэгэн» — Парижай «Журналь дю диманш» газетэ дуушан тухай иигэжэ бэшэһэн байдаг. Жорж Бизегэй «Кармен» гэжэ оперые эрхим гүйсэдхэгшэдэй фестивалиин Испаниин Барселоно хотодо үнгэргэгдэхэдэ, Елена Образцова Карменэй партиие дэлхэй дээрэ эгээл бэрхээр гүйсэдхэгшэ гэһэн магтаалда хүртэһэн байха юм.

Карменэй роль — Елена Образцовагай оперно искусствада ябуулһан зохёон байгуулхы ажалайнь гайхамшагта түйлалта болоно. Энэ роль гүйсэдхэхэдөө, дуушан бэлиг шадабариа, дуушанай зохид һайхан хоолойн нугалбариие тон дүүрэнээр, этигэмэ гоёор харуулһан байна.

Зохёон байгуулхы ажалайнгаа эхинһээ хойшо Елена Образцова амжалтатай ябаһан. Тэрэ Ленинградай консерваториин гурбадахи курсада һуража байхадаа, ССР Союзай Ехэ театрай сценэ дээрэ М. Мусоргскиин «Борис Годунов» гэжэ оперодо Марина Мнишегэй роль гүйсэдхэһэн юм. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Елена Образцова театрай зүжэгүүдтэ гол рольнуудые гүйсэдхэдэг. Уласхоорондын конкурснуудта хабаадажа, түрүү һуури эзэлдэг, харагшадай магтаалда хүртэдэг энэ дуушан энэ жэлдэ литература, искусствын талаар Ленинскэ шангай лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Елена Образцова Ехэ театрта арбан хоёр жэлэй туршада ажаллахадаа, меццо-сопранын хорёод парти гүйсэдхөө. Ямаршье оперодо, ямаршье рольдо дуушан өөрынгөө бэлиг шадабариие шэнээр, өөрын онсо шэнжэтэйгээр харуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Елена Образцова Ж. Бизегэй «Кармен» оперодо Карменэй роль гүйсэдхэжэ байна.

АПН-эй фото.

Уншагшадтай үнгэргэдэг заншалта уулзалга

ХУРСА УДХАТАЙГААР, олоной анхарал татамаар

И. Б. АФАНАСЬЕВ.

М. Д. БАДМАЕВА.

Н. С. АЛЕКСЕЕВ.

Б. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Баруун-Хасуууртай, Баян-Гол, Удинск тосхонуудта ажаһуудаг уншагшадтай манай редакциин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд уулзалга эмхидхэһэн байна. Энэ уулзалгада 40 гаран хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй дунда ажахын хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар болон хүдөөгэй интеллигенциин бусад түлөөлэгшэд, пенсионернүүд бии һэн.

Редакциин коллективэй ажал хүдэлмэри тухай, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, тэрэнэй саашадаа бэелүүлхэ гол зорилгонууд тухай мэдээсэл хэгдээ.

Уулзалгада хабаадаһан хэдэн уншагшад редакциин ажал ябуулга тухай үгэ хэлэһэн, анхарал татамаар, һургаал боломоор дурадхалнуудые оруулһанииинь ехэ һайшаамаар. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүдые эндэ тобшохоноор дурдахамнай.

И. Б. АФАНАСЬЕВ, Үдын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ:

— Ехэ һонин уулзалга боложо байна. Редакциин коллективэй хүдэлмэри тухай һонин юумэнүүдые дуулажа байнабди. Теэд иимэ уулзалга, сэхыень хэлэхэдэ манай эндэ түрүүшынхеэл болобо. «Буряад үнэн» газетэдэмнай һонин зүйлнүүд бэшэгдэжэ байдаг болонхой. Энэнь илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ олошороо гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Редакциин хүдэлмэри тухай нэгэ иимэ ажаглалта хэмээр хаш. Газетын хуудаһанууд дээрэ Соведүүдэй хүдэлмэри һанаһанда хүрэмэ бэшээр харуулагдана. Республика доторнай хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэдэг нютагай Соведүүд олон. Тэдэнэй дүй дүршэлые согсолжо тунхагладаг һаа, манай ажал ябуулгада ехэ туһа нэмэри болохо, тэрээнииень өөһэдтөө нэбтэрүүлхые оролдохо һэмди.

М. Д. БАДМАЕВА, Баруун-Хасуууртайн найман жэлэй һургуулиин багша:

— Би эндэ табадахи жэлээ хүдэлжэ байнаб. Теэд иимэ уулзалгада түрүүшынхеэ хабаадажа байнаб. Иигэжэ хөөрэлдэжэ байхада ехэ һайн байна.

«Һургуули — һурагшад — түрэлхид», үхибүүдтэ зорюулагдадаг «Хонхо» гэжэ тусхай хуудаһануудые бидэ багшанар, һурагшад ехэ һонирхожо уншадагбди. «Хонхо» хуудаһан соогоо һурагшадай ажабайдалда, тэдэнэй наадахада таарамжаар багахан зүжэгүүдые толилжо байгаа һаа, ехэ туһатай хэрэг болохо һэн гэжэ дурадхаха байнаб.

Республика доторнай зохёохы оюун бэлигтэй залуу уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд, артистнууд гэхэшэлэн олоной дундаһаа уран гаража байдаг. Тиимэ хүнүүд тухай бэшэжэ байгыт. Намтар, ажал ябуулга тухай дүрэ зурагтангаарнь богонихоноор хөөрэһэн материалнуудые илангаяа хүдөөгэй зон ехэ һонирхон уншаха байхабди.

Уран зохёолшоднай буряад шэнэ дуунуудые зохёожо, тэрээнэйнь композиторнууд хүгжэм тааруулан бэшэнэ. Хүдөөгэйхид шэнэ дуунай мүндэлхые баһал хүлеэжэ байдаг гээшэ. Тиихэтээ хамта тиимэ шэнэ дуунай үгэ болон нотыень толилдог болыт гэжэ хэлэхэ байнаб. Хүдөө нютагуудтамнай дуулахашье, элдэб инструмент дээрэ наадаха шадабаритан улам олон боложо байна.

«Толи» гэжэ нэрэтэй тусхай хуудаһан баһал уншагшадые һонирхуулдаг. Таабаринуудые, шог рассказуудые, нютаг нютагай улад зоной дунда хэлэгдэдэг богонихон аман зохёолнуудые тэрэ хуудаһан соогоо оруулалсажа байгыт гэжэ хэлэлтэй.

Нигээд лэ хирэ-хирэ болоод иимэ уулзалга уншагшадтаяа үнгэргэжэ байгыт гэжэ захиха зэргэтэйбди.

Н. С. АЛЕКСЕЕВ, Үдын совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ:

— Газетын хуудаһанууд дээрэ яһалашье һонин, анхарал татамаар шухала шухала асуудалнуудта зорюулһан материалнууд гаража байдаг гээшэ. Гэхэ зуура хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ ажалладаг манай аймагай түрүү хүнүүд тухай, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай ходо бэшэжэ байгаа хада манан ажалшад ехэтэ һонирхохо байха. Энэ угаа хэрэгтэй зүйл гэжэ һанаб.

Дүрбэдэхи хуудаһанда толилогдодог оньһон үгэ, таабари, дуунууд, үльгэрнүүд һонирхолтойгоор уншагдадаг юм. Тэдээнние уншаад байхадаа, мартаһан юумэеэ дахин һэргээхэ ушар үзэгдэдэг гээшэ.

Профсоюзай эмхинүүдэй, местком болон рабочкомуудай хүдэлмэри тухай, сэхыень хэлэхэдэ, тон багаар бэшэгдэнэ хаш даа. Тиихэдэ хүдөөгэй соёл культурын эмхи зургаануудай, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэг тушаа хөөрэһэн бэшэгүүд баһал хаа-яахан харагдадаг. Республика доторнай һайнаар хүдэлмэреэ эмхидхэдэг, ниитэдэ аша туһатай ажал хэрэгээрээ суурхадаг иимэ эмхи зургаанууд, соёлой хүдэлмэрилэгшэд олон шуу.

Бидэ ганса энэ газетые уншаха бэшэ, харин тэрээндээ өөһэдөө бэшэгүүдээ эльгээжэ, али бүхы ажабайдал тушаагаа мэдээсэжэ байгаа һаамнай, ехэл һайн бэлэй.

Б. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ, Үдын совхозой парткомой секретарь:

— Ехэ һонин уулзалга боложо байна. Жэлдээ нэгэшье дахин һаа иимэ уулзалга үнгэргэжэ байгаа хада һайн байгаа.

«Буряад үнэн» газетэ партийна организацинуудай эмхидхэн ябуулдаг социалис мүрысөөн тухай яһала үргэнөөр, саг үргэлжэ уншагшадтаа хөөрэжэ, мэдээсэжэ байдаг болонхой. Гэрэшэлэн партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин асуудалнуудта анхаралаа горитой табина. Тэрэнэйнгээ хажуугаар ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри эрхилдэг дүршэлыень һайшаамаар. Республикын колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнартай редакцидаа хэһэн нэгэ уулзалгадань би хабаадалсаа һэм. Тэрэ һонирхолтойгоор үнгэрөө һэн. Дүй дүршэлөө халан абалсалгын һургуули боломоор байгаа.

Тиихэтэй хамта партийна эхин, цеховой организацинуудай, партийна бүлэгүүдэй хүдэлмэри тухай, тэдэнэй дүй дүршэл согсолһон хөөрөөн хомор байна. Тэдэниие толгойлдог хүнүүдтэй партийна хүдэлмэрилэгшэдтэй хэдэг заншалта уулзалгаяа үнгэргөө һаатнай манда ехэ һургаал боложо үгэхэ һэн бэлэй. Тиихэдэ коммунистнуудай үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ, партиин Уставай эрилтэнүүдые дүүргэхэ асуудалнуудта анхарал багаар хандуулагдана гэлтэй.

Үшөө нэгэ иимэ юумэн тушаа тоггоолтой байна. Партийна алишье организацида олон лектор, агитатор, политинформатор болон пропагандистнууд хүдэлдэг, партийча ехэ даабари дүүргэжэ байдаг шуу. Зүгөөр тиимэ хүнүүдтэ үгэ үгтэнэгүй гэхээр.

x x x

Энэ уулзалга дээрэ, үргэн ниитэ уншагшадые газетымнай хүдэлмэридэ саашадаа эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень уряалагдаа.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.
Хориин аймаг.

ЛИССАБОН

Португалиин коммунистнуудай уряа

ТАСС

Португалиин Компартиин ЦК-гай Политическэ комисси һунгагшадта хандаһан хандалга толилбо. Болохоёо байһан парламентын һунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадахыень, демократиин ба эрхэ сүлөөгэй түлөө, Португалиин ажалай байдал һайжаруулхын түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө дуугаа үгэхыень тэрэ бүхы демократуудые, фашизмда эсэргүүсэгшэдые, патриодуудые уряалба.

Компартиин кандидадуудай түлөө олониитээрээ дуугаа үгэлгэ ПКП-гэй хабаадалгатайгаар зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй правительство эмхидхэхэ, граждан эрхэ сүлөө ба революциин бусад туйлалтануудые сахин хамгаалхын тула демократическа сэхэ шууд политика энэ правительствын бэелүүлхэ таарамжатай байдал тогтоохо байна гээд хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Парламентда олонхи, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй правительство Португалиин арадта эб найрамдал, демократи ба дэбжэлтэ хангажа шадаха байна.

ПКП-гэй Генеральна секретарь А. Куньял пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Компартиин кандидадуудые һунгагшадай олоороо дэмжээ һаань, зүүнэй үзэлтэй правительство эмхидхэн байгуулха аргатай юм гэжэ тэмдэглээ.

ЛИССАБОН

Эрид буруушаана

ТАСС

Португалиин АНОП гэжэ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, шэнэ түхэлэй фашистнууд апрелиин 22-то Лиссабондохи Кубын посольствын байшан дотор тэһэлэлгэ хэһэн байна. Энэ хорото муухай ябуулгаһаа уламжалан, хоёр хүн алуулаа, дүрбэн хүн хүндөөр шархатаа.

Португалиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Мелу Антунеш үзэгдөө дуулдаагүй иимэ һэнгэргүй муухай аашые правительствын үмэнэһөө эрид буруушаагаад, Кубын хоёр гражданинай алуулһантай дашарамдуулан, гүнзэгы шаналалаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Португалиин правительство гэмтэ этэгээдүүдые бэдэрхэ ба хэһээхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ гэбэ.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Бейрудтэхи шахардуу байдалые һулааруулхын тула Ливанай, Сириин ба Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдэй бүридэлдэнь ородог сэрэгэй дээдэ комитет оролдолго гаргажа үргэлжэлһөөр.

Премьер-министр Р. Караме гэгшын түрүүлэлгэ доро сэрэгэй дээдэ комитет ээлжээтэ заседани үнгэргэбэ. Урдын президент, мүнөө дотоодын хэрэгүүдэй министр болоод байһан К. Шамунай толгойлдог национально-либеральна партиин түлөөлэгшэ энэ заседани дээрэ түрүүшынхеэ хабаадаа. Дүрбэн комитет эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри абтаба. Ливанай хадата районуудта, ороной хойто хубида буудалдаа зогсоолгын хойноһоо эдэнэр адаглан хинаха зэргэтэй.

Президентын һунгалтые болзорһоонь урид үнгэргэхэ арга олгоһон зааһабари конституцида оруулхые президент С. Франжьегэй баталтар орон дотор аюулгүй байдал хангаха гээшэ хүшэр бэрхэшээлтэй байна гэжэ премьер-министр Р. Караме заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр мэдүүлээ.

ДАКАР

Хамтын ябуулга эмхидхэхэ шухала

ТАСС

Африкан ба араб арадууд империализмда, сионизм ба апартеидтэ эсэргүүсэн тэмсэжэ үргэлжэлхөөр шиидэнхэй байна, — гэжэ ОАЕ-гэй генеральна секретарь Уильям Этеки-Мбумуа эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Апрелиин 19-һөө 22 хүрэтэр Дакарта болоһон, Африкын ба Араб зүүн зүгэй оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй конференци империализмда, колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, сионизмда, апартеидтэ, зүһэ шарай баримталан доромжолгын бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү эдэнэй хамтын тэмсэгшэ африкан ба араб арадуудай нэгэдхэмэл фронтые бэхижүүлхэ шухала байһые лаблан баталаа.

...ильын сааhаа (Телеграф, Телефон, радио)

...тьян

...нэй һургаалай ...һөөр

ТАСС

...И. Ленинэй түрэһэн ...Лаосой ниислэлдэ ан... ...түүшынхеэ үргэнөөр ...дэһэнгэй дашарам... Лаосой Арадай-ре... ...но партиин ЦК-гай ...бюрогой гэшүүн, рес... ...президент Суфа... ...энэ гайхамшаг ойдо ...үгэ хэлээ. НРПЛ-... ...бэри доро эндэхи ...революциин илаһан ...Ленинэй агууехэ, арюун ...хэрэгтэйнь таһаршагүй ...бооотой гэжэ Суфану... ...дүүлбэ.

...ГА

...жадай нягта нэгэ... ...ябуулгын түлөө

ТАСС

...фсоюзуудай бүхэдэлхэйн ...федерациин бюрогой за... Словакиин Татранска... ...гэжэ городто боло... ...нальча 23 процент... ...ацинууд хабаадаа. ...анда хабаадагшад ...союзуудай бүхэдэлхэйн ...конгрессэй шиидхэбэри ...лхын тула ВФП-гэй ...байһые зүбшэн хэл...

...эндэ хабаадагшад ...Европын профсоюзуу... ...ференци һаяар зар... ...хала гэжэ һанамжал...

...САБОН

...уулиин кам... ...дүүрэхэнь

ТАСС

...бликын суглаае ап... 25-да һунгаха һун... ...кампани Португа... ...релиин 23-най һү... ...гэһөө хойшо дүүрэ... Хуулиар тодорхойлог... ...ёһоор, апрелиин 24 ...һунгагшадай шүбшэн ...үдэр болоно. Энэ ...республикын прези... ...Кошта Гомеш хүн зон... ...ндажа, үгэ хэлэхэ бай...

...ШИНГТОН

...Киссинджер Африкын оронуудаар ябахаяа мордобо

ТАСС

...ЗА-гай гүрэнэй секре... ...Киссинджер Афри... ...оронооор ябахаяа ...23-да мордоо. Энэ ...гол зорилго — ...хёмороонной үедэ ехээр хүндэеэ буураһан, Африка тушаа американ политикын газаа талые һэргээн шэнэлхэ һэдэлгэ болоно гэжэ политическэ шэнжэлэгшэд тооллоно.

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Тэсгэн гэхэ, гү али апрелиин 8-наа 10 болотор «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө боксоор үнгэрhэн наадаанда хабаадалсахаар Хоринн аймагнаа гурбан боксер ерэhэн байгаа. Эдэнэрэй хэд бэ гэхэдэ: Хоринн дунда hургуулиин 9-дэхи, 10-дахи классуудай hурагшад Базар Цыденов, Доржо Галсанов, мүн тус hургуулиин тренер Николай Моннев гэгшэд болоно. Эдэнэрые урдаhаа боксын hайн техникэ харуулдагаараа hайшаал, магтаалда хүртэдэг, республикын болон «Байгал» журналай, «Буревестник» бүлгэмэй түбэй соведэй чемпион ябаhан, СССР-эй спортын мастер Дулзен Бабудоржиев hургажа, хүмүүжүүлжэ байдаг.

Дулзен Бабудоржиев Хэжэнгын дунда hургуулиин долоодохи класста hуража ябахадаа, боксдо хабаададаг болоhон.

Илангаа тэрэ Москвада физкультурна институтда. удаань Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда заочноор hуража лбахадаа, эрхим бүхэбэр боложо гараhан байха юм. Хожомынь хүүгэдэй спортын hургуулида зургаан жэлэй турша түрүүн директорээр, удаань тренерээр хүдэлжэ байхадаа, өөрынгөө баян дүршэлдэ олон боксернуудые hургажа гаргаhан байна.

Эдэнэрынь — нэгэдэхи разрядтай болоhон Тармажан Базарсадуев Москвагай, Юрий Гуляев, Саша Бадмацыренов, Витя Туголуков, Баир Дамбаев, Витя Шагдаров гэгшэд Хабаровскын физкультурын институтдэ hуража байнхай.

Нүхэр Бабудоржиевай хүмүүжүүлhэн, мүнөө 18-тай болоhон ябаhан Цыденов шадагуулэй дундаhаа Россин Федерации түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн наадаанда гурбадахи hуурида гараhан. Хори тосхондо Советскэ Союзай Герой Дарма Жанаевай нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ зохиhн чемпион болоhон намтартай. Базар Цыденов «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, оройдоо 40 гаран үл залга үнгэргөөд ябаhабые, олоной хэрэг зохидоор хангаhан. Тэрэ урдаа мүн хэдэн дахин боксерчуудтай наадахадаа, бэлэхэнээр мүхөөгөө үгэхэгүй байба. Жэшээнь, тэрэ Эрхүүhээ ерэhэн мастерта кандидат Сергей Непомнящих, Улаан-Удэ хотын, республикын чемпион Александр Норбоевтой наадаанда түгэсхэлэй оноогоор диилжэ, түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсаха болоо hэн. Түгэсхэлэй наадаанда байгша ондо Свердловск хотодо СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн

мүрысөөндэ хабаадалсаhан, СССР-эй спортын мастер Александр Осокинтой гурбан раундын турша ялагдаа hайнаар тулалдажа гараhаа, сулараргаадай эүгбэө hайшаалгада бэлэй.

Эдир наhанhаа химэ hайнаар, эрхэтэйгөөр наадажа эхилhэн Базар, Доржо болон бусад тус hургуулиин hурагшад ошотороо шадамар бэрхэ боксернууд боложо, тоонто нютагаа, Бурхад орноо суурхуулхаа холо бэшэл! Энээндэ спортын мастер Дулзен Бабудоржиевай үдэр бүри ороддожо ябаhаай хуби ехэ гэхээ.

— Эдэ хоёр хүбүүдэй сашадаа hайнаар наададаг болохынь тула мүрысөөнүүдтэ ходо хабаадуулха, дүршэлтэй болгохо хэрэгтэй. Апрелиин 24-нөө 28 болотор «Труд» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө зонын мүрысөөн Красноярска хизаарай Канск хотодо эхилбэ. Энэ наадаанда Базар Доржо хоёрhоо гадна, Дамбаев, Галданов, Цырмаев гэгшэд хабаадалсахаар ошонхой, — гэжэ нүхэр Бабудоржиев хөөрэнэ.

Залуу үетэнние боксдо hургажа, тэдэнние хүмүүжүүлжэ ябаhан Дулзен Бабудоржиевтэ ажалай амжалта хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй спортын мастер Д. Бабудоржиев Базар Цыденов хоёр наадаhай hүүлээр.

Авторай фото.

РОССОШИНО НЮТАГАЙ ХҮГЖЭЛТЭ

Республикымнай холын хойто зүгэй Баунтын аймагай «Амалатский» совхоздо эндэхи уйдаhа яhатан эвенкэнүүдhээ гадна, буряад, ород, украин болон бусад хамтаржа, эбтэй эетэйгээр ажаhуудаг, ажалладаг юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Россошино тосхоной али зэргэ хүгжэжэ, нютагай ажалшадай ажаhуудалай, соёл культурын шэнэ барилганууд хэгдэжэ байhан тушаа онсолон тэмдэглэмээр. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй туршада энэ тосхондо тус бүри хоёр айлай байратай 6 гэр, гостиница, совхозой отделениин контор, ад бараанай шэнэ магазин баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Мүнөө жэл 8 гэрэй баригдажа, ашаглалгада үгэхэдэнь 16 айл нүүжэ орохоор хараалагдана. Эндэ ажалшад. илангаа мал ажал дээрэ хүдэлхэ хүнүүд дуталдадаг. Мүн интернат hургуули баригдажа байнхай. Ерэхэ намартаа тосхоной hурагшад шэнэ hургуулида hуража эхилхэ.

Россошино госхоиние шоф-тэз абаhан Багдаринайн педнинин геологуудай соёлой шэнэ байшан барина. Энэ байшан тосхоной зээл ехэ барилга ... Нютагай ажалшад hайн гуудта баяр баясхалан ... жэ байдаг. Экспедициин чальник нүхэр З. А. ... кян энэ барилгые сайн ... соонь дүүргэхын түлөө ... хэн оролдолго гаргана ... эндэ А. Н. Анциферов ... тэлбэриидээ геологууд ... рилгашадай бригада ... гайгаар ажалл аа...

А. ЦЫРЕНОВ.

ХОНГЁО ДУУНАЙ АЯЛГА

Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай малшад, таряашадта Буряадай эстрадын артистнар ерэжэ, баян программатай концерт, наадо харуулба. Буряадай АССР-эй габьяата артист Капитон Халбаевай хүтэлбэридэг тус эстрадын артистнууд Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Сэлэн-Дүүмэ, Новоселенгинск болон Газуута-Нуурай станциин түмэр замай хүдэлмэришэдэй тосхонуудта хүрэжэ, концерт табиба.

Артистнууд Долгор Хунтоэева, Дулма Митупова, Галина Кондратьева, Зора Эрина, Жибзима Ширапова, Александра Нимаева бусад хонгёо гоё хоолойгоорсо совет арадуудай дуунуудые хангюурдаhан, нүгөө зарима гимнастикын тон орёо номерүүдые гүйцэдхэжэ, олоной зүрхөө hайшаагдаба.

Ц. БАЛДАНОВ.

ХЯАГТЫН МУЗЕЙДЭ

Хяагтын хизаар ороно шэнжэлэлын музей манай республика дотор эгээл үниин музей болоно. Тэрэ бүри революциин урда тээ Монгол оронтой харилсаатай, худалдаашадай музейн нэгэ ... татугуудые бии ургамалнуудые, ан амитадые шудалдаг, этнографиин экспонадуудые суглуулдаг байhан юм. Мүнөө тиимэ харилсаа холбоон бүри эдэбхитэй болоhой.

Һалхан Хяагтын музейдэ Улаан-Баатарhаа посылка ерээ. Тэрэниие Монгол уласын библиотека эльгээhэн байна. Энээн доторо 15 ном: Ю. Цэденбалай зохидхэлнүүд, статьянууд болон хэлэhэн үгэнүүд; Ц. Гайтабай зохёол —Сүхэ-Баатарай намтар. Монголой уран шүлэгүүдэй суглуулбари болон бусад номууд. Харюудань Хяагтын музей буряад авторнуудай зохёолнуудые Улаан-Баатар эльгээбэ.

• • •

МНР-эй Дархан хотодохи арhанай фабрикада ажалладаг Болгориин бүлэг хэргэжэлтэд байгша оной апрелиин эхеэр Хяагтын музейдэ ерэжэ үзэhэн байна. Тэдэ музейн дурадхалай дэбтэртэ иимэ тэмдэглэл бэшэбэ: «Хяагтын хилыг ухааар, ... нэнээрээ, музейн экспонадуудые уэхэдээ, ...» ... hандатнай музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ Болгориин ...ыгэхэлдэй нэрэhээ баяр хүргэнэбди. Музейн үзэсхэлэнгүүд бидэнние ехээр hонирхуулба. Һайн даа».

• • •

Хяагта хотын Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ 2-дохи интернат hургуули МНР-эй Сүхэ-Баатар хотын hургуулитай харилсаа холбоотой юм. Тэдэнэр hаяшаар Монголhоо элдэб hонин номуудые бэлэг болгон абаhан байна. Мүнөө тэдэнь совет-монгол хани барисаанай буланда табигдаhан.

• • •

Монголой хубисхалтай холбоотой Хяагта хотодохи түүхын дурасхаалта газарнуудые үзэхээр Монголой үхибүүд ерэдэг. Улаан-Баатарhаа ерэhэн hурагшадые дахуулжа, музейн хүдэлмэрилэгшэд hалан аянлааггашад ...тэд хөдөлөө ерэжэ байдаг.

Р. ТУГУТОВ.

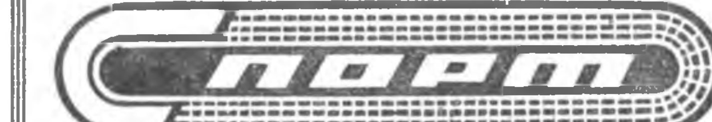

НЮТАГАЙ ХҮБҮҮД ЭРХИМ БАЙБА

Дээдэ-Үшөөтэй нютагта дүрэ буляалдалгаар колхозой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Һонирхолтой энэ мүрысөөндэ нютагай бүхэшүүлhээ гадна, хүршэ — «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, техническэ мэргэжэл олгодог училищиин, Петропавловка тосхоной спортсменүүд, хамтадаа 70 хүн хабаадалсаба.

Наадаанда түрүү hуури эзэлhэн бүхэшүүлдэ барюулагдаха тусхай шангуудые колхозой правлени, партком, ВЛКСМ-эй комитет тогтооhон байгаа.

Үшөөтэ нютагай бүхэшүүлэй айлшаар ерэhэн спортсменүүдтэй барилдахадаа, бухы шэгнүүртэн соохоо түрүүшын арбан hуури эзэлжэ шадаа. Тиин нютагай хүбүүд А. Лубсанов, В. Ринчинов, В. Доржиев, Л-Д. Айсуев, Э. Цыбикдоржиев, Ч. Цыденжапов — булталаа Үшөөтэйн дунда hургуулиин hурагшад нээмэл мүрысөөнэй чемпионууд hэн гэжэ хүргэтэбэ.

62 килограммай шэгнүүртэй барилдаашад соохоо айлшаар сүлэлhэн арбан мандын гэшүүн, нэгэдэхи разрядтай Ц-Д. Надмитов, хоердохи разрядтай Павел Банзаракцаев, Үшөөтэйн дунда hургуулиин юнэдэхи классай hурагшад Мэлс Сахиев гэгшэд дунда шанга тулалдаан болоо. Эндэ хэдэн удаа республикын чемпион, түрүү hуурииуудай нэгые эзэлжэ ябадаг хониншон Павел Банзаракцаев эрхимлэбэ. Дунда hургуули дүүргээд, мүнөө нютагтаа хонишоноор хүдэлжэ ябаhан Надмитов хоёрдохи hуури эзэлэв. ГПТУ-гай hурагшан Баир Аюшеев «Коммунизм» колхозноо ерэhэн дүршэл багатай Дагдуновые шүүбэшье, бэртэhэн дээрэhээ түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсажа шадабагүй.

62 килограммай шэгнүүртэ барилдаhан колхозой мал адууллагша Г. Радн аев чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

74 килограммай шэгнүүртэ барилдаhан колхозой ахалагша хонишон Ламажап Балданов шадамар бэрхээр барилдажа, мүн лэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

— Гэхэтэйн дунда hургуулиин багша, республикын гурба удаа чемпион болоhон Цыден-Дамба Аюшеев Арменин ССР-hээ ерэhэн барилгашан Григорий Манжели хоёр 82 килограммай шэгнүүртэ барилдахань, — гэжэ соносхоходонь, альга ташалгаан нэерэшэбэ.

Барнлдаанай hайн дүршэлтэй болоhон Аюшеев нүхэрөө дала мүр дээрэнь даража, илалта туйлаба.

Мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн спортсменүүдтэ үнэтэ бэлэг, грамота барюулжа, ажалдаа, спортдоо амжалта туйлажа ябаhань колхозой түрүүлэгшэ В. Н. Шабанов, Үшөөтэйн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Ф. Ц. Цыденпилов гэгшэд хүсэhэн байна.

«Барилдаанай hайн техникэ харуулhанай түлөө» шан Үшөөтэйн дунда hургуулиин hурагша Баир Гомбожаповта, «Илалта туйлахаар оролдоhной түлөө» гэhэн шан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бүхэ С. Зориктуевта барюулагдаа.

В. ЦАГАНОВ,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

Зэдын аймаг.

АНГУУШАДАЙ АМЖАЛТА

Хойто-Байгалай аймагай коопзверопромхозой ангуушад болон ан үсхэбэрилэгшэд юнэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ үйлэдбэринге даабари дүүргэхэ талаар абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ.

Тус ажахы СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй коопзверопромхозуудай дундаhаа 1975 оной конкурсын дүнгөөр гурбадахи hуури эзэлжэ, Центросоюзай болон гүрэнэй худалдаа наймаанай ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй дипломоор шагнагдаа, 2.000 түхэриин мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Энэ ажахы 1975 ондо түсэбөө 135,2 процент дүүргэhэн байгаа. Сэбэр олзо дохо-дынь 36,4 мянган түхэриг болоо.

Ангуушад 332,9 мянган түхэригтэ ангай арhа тушаажа, түсэбөө 129,2 процент бэелүүлбэ. Бүхы дээрээ 1.118 булгаhан, 6.532 хэрмэн, 16.338 ондатрын арhан тушаагдаа.

Ан үсхэбэрилэгшэд 2.070 песецэй арhа, 20,1 центнер хушын hамар, эмдэ ороде 1.726 түхэригэй элдэб ургамал, 71,5 центнер ангай мяха тушааба. Мүн 107 центнер загаhа бариhан байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ агнуурын ажахынуудай хүгжөөлгэдэ 43.983 түхэриг мүнгэн гаргашалагдаба. Ондатрын тор толгойе олошоруулха, үсхэбэрилхэ тушаа горитойhон биотехническэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Агнуурнай газарнуудые хамгаалха, агнуурнн гүрим эбдэгшэдэй харюусалгада татаха ябадал шангадхагдаhан байна.

Холын агнуурнн газарнуудта ангуушадые вертолёдоор зөөгдэ эхилдэггүй. Мори унаагаар хүргэшэгүй холын ой тайгада агнуурнн шэнэ баазa, агнуурынн байрлаха 35 гэр баригдаhан байха юм. Ажахынаа агнуурын баазануудтай харилсаа рацинуудаар хангагдаад байна.

М. ГЫЛЫКОВ.
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

ШАТАР

ТҮРҮҮЛЭГШЭДЭЙ НЭГЭН—ҺУРАГША

Республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн зэмсэгтэ тэмсэлэй наадаанай үнгэргэгдэхэдэ бүри шатаршадай дунда шанга тулалдаан болоно. Эгээл hонирхолтой гаадан найма-дахи уулзалгада болобо. Республикын чемпион Игорь Дмитриев хэтэ дээрэ бүлюу байдалтай болохые энэ дэлэгэй наадаанда заншалтай юм. Энэшэе уулзалгада Маншеевтэй тааадахада, нүгөөдэгшөө бэрхээр тала руу даамайгаар добтолон орохо-доо, нэгэ хүбүүгэhн дабэ. Зүгөөр Маншеевэй добтолоон урдаhаа хариугай hайн ябадал олоогүйн харамтай байба. Нүгөөдэ хюлэ дээрэ наадаhан Агафонов болонуудаа шадамар бэрхээр хэрэглэжэ байгаад, Красновые шүүhэн байна. Һургуулиин hурагшан Сэктэ Намжилов наадаанай hүүл баггаа мүн байдалтай болоhноо hаа. Залкиндтай тэнсэбэ. Мүн энэ үдэр Митыпов, Хангаловые, Шагжиев Мельниковэ, Мункоев Брылевые, Галданов Самариниие шүүhэн, Ганзолевский Назимов гэгшэд тэнсэhэн байна.

Юнэдэхи уулзалгын болоходо Сокто Намжилов республикын экс-чемпион Александр Самаряитай наадаа. Эндэ Намжилов hайн тааалга хэжэ байгаад нэенэнь урдаhаа добтолоход, бүлюу байдалтай болоhон байгаа. Самарин бодонуудаа алдажа болохадоо, шүүгдэхэ гэхэ баатай болоо. Мункоев Галдановые, Маншеев Ганзолевскиие, Назимов, Шагжиевые, Мельников Красновые шүүhэн. Залкинд Митыповтэ шүүгдэв. Агафонов Хангалов хоёр тэнсэв. Самарин Маншеев хоёр зургаадахи уулзалгынгаа партиа наадан. Эндэ Самарин шүүгээ.

Юнэдэхи уулзалгын удаа И. Дмитриев наймандаа — 7,5, Намжилов 9-hөө—7,5, Мункоев 9-hөө 6,5 очкотой болоhной түрүүлжэ ябана.

В. МАМИЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 25-hаа майн 2 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.50—СССР-эй арадай артистка Клавдия Шульженкын концерт. Союзуудай байшангай Колонно залhаа дамжуулагдаха (үнгэтэ). 11.50—Забhардалга. 12.00—Шэнэ hонин. 12.10 Футболоор Европын чемпионат. ЧССР—СССР. Чехословакиhаа дамжуулагдаха (үнгэтэ).

Улаан-Удэ. 13.00—«Хүгжэм» — теле-суглуулбари. 13.30 — Һурагшадта — «Горн».

«Орбита». 14.00—«Пионернүүдэй дуунууд»—концерт (үнгэтэ). 15.00—«Советскэ Союз харин айлшадай hанамжада» (үнгэтэ). 15.45—«Киногоор аяншалгын клуб» (үнгэтэ). 16.30—Забhардалга. 16.40—Баримтата фильм. 16.50—«У самого синего моря»—уран hайханай фильм. Ороной экранда харуулагдаhаарь 40 жэлэй ойдо. 18.00—«Время». 18.30—«Красная заря» гэжэ трикотажна фабрикын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 19.00—«Хүдөөгэй час». 20.00—Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Түгэсхэлэй бүлэгтэ хабаадагшадай наадан (үнгэтэ). 22.15 — «Киногоор аяншалгын клуб» (үнгэтэ). 23.00—«Время». 23.30—Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат (үнгэтэ).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55—«Юун, хаана, хэзээ?» Викторина. (үнгэтэ). 11.05—«Свет жэмэй шэлэгдэмэл зохёолнууд» (үнгэтэ). 12.00—Шэнэ hонин. 12.10—«Зураг бухэндэ—наран!» (үнгэтэ). 12.25—ЦТ, ВР-эй электрохүгжэмэй инструментнүүдэй ансамблиин концерт (үнгэтэ). 12.50—«На страже голубых нив»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм (үнгэтэ). 13.05—Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Түгэсхэлэй мүрысөөн. Польшоhоо дамжуулагдаха (үнгэтэ). 14.15—Уран зохёолой хөөрэлдөөн. 15.00—«Хара далайн долгинууд»—телевизионно олон сериитэй уран hайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 16.20—Забhарлалга. 16.30 —«Социалис мүрысөөнэй дэбтэр». 17.15—СССР-эй арадай артистка Н. А. Обухова. 18.00—«Время». 18.30—Хоккей. Түгэсхэлэй мүрысөөн. 19.40—«Хара далайн долгинууд»—кинофильм (1-дэхи сери). 21.00—Шэнэ hонин. 21.15—Забhарлалга. 21.25—Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводой соёлой байшангай духовой оркестрэй концерт (үнгэтэ). 21.55—«Социалис мүрысөөнэй дэбтэр». 22.40—«Хара далайн долгинууд»—кинофильм (1-дэхи сери). 24.00—«Время».

ВТОРНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.10—«Басагад, шадаал!» Москвагай залуу библиотекаршуудэй мүрысөөн (үнгэтэ). 10.25—«Турэл аялгануудэй» (үнгэтэ). 10.55—«Генри Уинстон: жить—значит бороться» (үнгэтэ). 11.15—«Горнистнар, дохёо үгыт!» (үнгэтэ). 12.00—Шэнэ hонин. 12.10—«Хүхюу нотохонууд» (үнгэтэ). 12.25 — «Үхибүүдтэ — фильм», «Орлята Чапая» (үнгэтэ). 13.45—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак»—«Заря» (Ворошиловград). 14.40—«Хүн ба хуули». 15.15—«Хара далайн долгинууд» (2-дохи сери). 16.20—Забhардалга. 16.30 —«Басагад, шадаал!» 17.45 —Концерт (үнгэтэ). 18.00 «Время». 18.30—Футбол. «Спартак»—«Заря». 19.15—«Генри Уинстон: жить—значит бороться». 19.35—А. Глазунов. «Баярай увертюра».

Улаан-Удэ. 19.50—Үхибүүдтэ—«Гномуудта айлшалалга». 20.10—Телевизионно hонин. 20.30—«Хүдөөгэй хоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.50—«Мүрысөөнэй удэр бүри дабшаса».

«Орбита». 21.25—«Совет хүгжэмэй шэлэгдэмэл зохёолнууд» (үнгэтэ). 22.20—«Хүн ба хуули». 22.50—«Хара далайн долгинууд» (2-дохи сери) 24.00—«Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.55—«Мэтэ Залка Сибирьтэ»—уран зохёолой дамжуулга. 19.30 —«Уласхоорондын шэнжэлэл».

«Орбита». 19.50—«Хара далайн долгинууд» (2-дохи сери). 21.00—Шэнэ hонин.

СРЕДА, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.45—«Карусель»—үхибүүдтэ зорюулагдаhан шүлэгүүд. 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10—«Гулабхаанууд, ниидыт!» Белоруссиин профсоюзуудай соёлой ордоной «Ровесник» эстрадын хатарай ансамблиин концерт. (үнгэтэ). 12.40—«Үхибүүдтэ — фильм», «Охотник за браконьерами» (үнгэтэ). 14.00—И. Штраусай зохёолнуудhаа концерт (үнгэтэ). 14.45—«Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.15—«Хара далайн долгинууд» (3-дахи сери). 16.20—Забhардалга. 16.30—«Социалис ажаhуудал ба арадай баян бардам байдал». Нэгэдэхи дамжуулга (үнгэтэ). 17.20—ЦТ, ВР-эй үндэhэн арадай хүгжэмэй инструментнүүдэй оркестрэй концерт (үнгэтэ). 18.00—«Время». 18.30 —«А. Огнивцев дуулана»—хүгжэмтэ фильм (үнгэтэ). 19.35—«Фианит тухай домог»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм (үнгэтэ).

Улаан-Удэ. 19.55—«Мад ажал — габшагай ажал» 20.25—Телевизионно hонин. 20.45—«Хүн ба хуули» (апрелиин 23-най дамжуулгын дабталга).

«Орбита». 21.25—ЦТ, ВР-эй орой арадай академическэ оркестрэй концерт (үнгэтэ). 22.05—«Социалис ажаhуудал ба арадай баян бардам байдал». Нэгэдэхи дамжуулга. (22.55—«Хара далайн долгинууд» (3-дахи сери). 24.00—«Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.50—«Молодая проза Сибири». 19.35 —«Политика тухай хөөрэлдөөн» (буряадаар). 19.55—«Хара далайн долгинууд» (3-дахи сери). 21.00—Шэнэ hонин. 21.15—Забhардалга.

Улаан-Удэ. 21.25 — «США-гай 200 жэлэй ойдо» (буряадаар).

ЧЕТВЕРГ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55—«Москва—Генуя»—уран hайханай фильм. 11.00—Концерт. Совет оперетталнуудэй үенүүд (үнгэтэ). 12.00—Шэнэ hонин. 12.10—«Бидэнэр наадаханади, дууланади» (үнгэтэ). 12.25—«Үхибүүдтэ—фильм», «Пятерка за лето». 13.40—«Хүгжэмтэ дамжуулга» (үнгэтэ). 14.20—«Баян газарай бардам бэеэ» — баримтата фильм. 14.30—«Олон түмэнэй ленинскэ университет» «Арбадахи табан жэл—үргэн дэлисэтэй, шанартай табан жэл». 15.00—«Хара далайн долгинууд» (4-дэхи сери). 16.05—Забhардалга. 16.15 —Балетэй артистнуудай бүхэсоюзна конкурсын түгэсхэлэй концерт (үнгэтэ). 18.00—«Время». 18.30—«Спортлото» наадалга. 18.40—«Залуушуулай адрес» (үнгэтэ).

Улаан-Удэ. 19.40—Телевизионно hонин. 20.00—«Уран hайханай бүлгэм» —телевизионно суглуулбари. 20.45—«Прогресс»—гэжэ программа. 21.15—Хүгжэмтэ забhардалга.

«Орбита». 21.15—Хүгжэмтэ дамжуулга» (үнгэтэ). 22.15—«Спортлото» наадалга. 22.25—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Арбадахи табан жэл—үргэн дэлисэтэй, шанартай табан жэл». 23.00—«Хара далайн долгинууд» (4-дэхи сери). 24.00 —«Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.40—«Хара далайн долгинууд» (4-дэхи сери). 21.00—Шэнэ hонин.

ПЯТНИЦА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — Балетэй артистнуудай бүхэсоюзна конкурсын түгэсхэлэй концерт. 11.19 — «Бумбэрсэг дэлхэйн залуушуул». Политическэ дуунуудай фестиваль (Берлин, үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ hонин. 12.00 — «Үхибүүдтэ—фильм». «Андрейка». 13.35 — «Оромнай майн урда тээ». **«Түрүү предприятинуудай уттамжын хөөрэлдөөнүүд». КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй XXV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой, Москвагай «Красный пролетарий» заводой токарь А. М. Рыбаков дамжуулга хүтэлхэ.** 14.20 —«Нүхэр дуун». Хүгжэмтэ программа хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт (үнгэтэ). 16.20 — Забhардалга. 16.30 — «Корнеевильские колокола» — хүгжэмтэ зүжэг. 18.00 — «Время».

Улаан-Удэ. 18.30 — Үхибүүдтэ — «В стране веснушек». 19.00 — Телевизионно hонин. 19.20 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар). 20.20 — «Тайгын хүгжэм» — Улаан-Үдын телестудиин киноочерк. 20.35 —«Факел». «Майн урдахаалта үдэрнүүд». 20.50 — Хүгжэмтэ забhардалга.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Забhарлалга. 21.25 — Концерт (үнгэтэ). 21.45 — «Майн урда тээ оромнай». Түрүү предприятинуудай уттамжын хөөрэлдөөнүүд. 22.30 — «Корневильские колокола» — хүгжэмтэ зүжэг. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — «Эзэмдэрэм огторгой» — баримтата фильм. 19.00 — «Нүхэр дуун». Хүгжэмтэ программа хабаадагшадай түгэсхэлэй концерт.

Улаан-Удэ. 21.00 — «Улаан-Удэ». Хотодо зорюулагдаhан дамжуулга. 21.40 — Гэгээрэлэй байшан гай уран hайханай бүлгэмүүд хабаадагшадай концерт.

СУББОТО, МАЙН 1.

АЖАЛШАДАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 09.55 — «Парти. Эхэ орон, эб найрамдал тухай» дуунууд». 10.15 — **Улаан-Удэ. Соведүүдэй талмай. Улаан-Удэ хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй Майн 1-нэй найндэртэ жагсаал.** 13.00 — «Майн 1-нэй найндэрөөр». Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр амаршалга-концерт.

«Орбита». 13.40 — «Эб найрамдал, ажал, май» (үнгэтэ). «Уран шүлэгэй найруулга». 14.10 — Забhардалга. 14.20 — Совет дуунай концерт. 14.45 — **Москва. Улаан талмай. Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — Майн 1-дэ зорюулагдаhан дамжуулга.** 17.00 — «Ханхинаг дуун пионерэй дуунууд» (үнгэтэ). 17.45 — «Амитадай аймаг» (үнгэтэ). 18.45 — «Сэнхир галхан» (үнгэтэ). 20.50—Забhардалга. 21.00—Шэнэ hонин. 21.15—Бишыхан үзэгдэлэй телевизионно театр. 22.15 — «Түсэбтэ табан жэлэй баатарнууд» гэжэ булгэhөө. «Барилгын начальник» гэжэ телевизионно баримтата фильм. 21.15—«Дэлхэйн арадууд оюун бэлиг» (үнгэтэ).

ВОСКРЕСЕНИ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 08.50 — «Цирхын аренэ». 09.45—Бишыхан үзэгдэлэй телевизионно театр. 10.45 — «Үхибүүдтэ — фильм», «Мишка артист». 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10 — «Дулээ жэлнүүдэй дуунууд» — мультфильм (үнгэтэ). 12.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 14.00 — «Кэк скоморохи смех спасли» — мультфильм (үнгэтэ). 14.15 — Һаналаа нэгэдэлгэ. 14.25 — (үнгэтэ). 14.55 — РСФСР-эй габьяата артистка Эдита Пьеха дуулаха (үнгэтэ). 15.25 — «Киногоор аяншалгын клуб» (үнгэтэ). 16.25 — «Мелодии Верийского квартала» — уран hайханай фильм. 18.00 — Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — Майн 1-нэй найндэрэлгэ тухай репортаж. 19.00 — «Ханинарай аялга, хүгжэм». 20.50 — Забhардалга. 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» (М) — «Локомотив» (М) (үнгэтэ). 22.15 — Забhардалга. 22.30 — Совет арми дань гадаадын айлшад Советскэ Союз тухай hанамжада. 22.45 — «Хүдөөгэй час». 23.45 — А. Глазунов. «Баярай увертюра». 24.00 — «Время».